

243

9-61
digitised by

A.R.A.R.@

դի երկրորին ևս՝ այսինքն մշտութի
թիւնն շնորհէն գբաւութիւն և զ
բառնան , ջնճէն և ներքէն զկերպ մ
ծոյ գործողին , այսինքն արդեամբ
յուսեամբ մատակարարողին կամ
դոց . որպիսի էին խորութիւն հոգ
գործոյ բոլորեցելոյ , այսինքն արդ

036-141

12004

100

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՂՈՐԴԱՆԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԱՊՐԵՐԵՍԻՆԻ

5036 - 1445

1445-044
Գ. Ի. Բ. Բ.

ԱՂՈԹԻՑ

ՎԱՍՆ ԱՄԵՆԱՅՆ
ՊԱՏԱՀԱՐԱՑ ՈՐԲ ԳԱՆ
Ի ՎԵՐԱՑ ՄԱՐԴՈՑ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԳՈՒԹԵԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍԻ ՏԵԱՌՆ
ՅԱԿՈԲԱՅ ԱԶԳԱՍԷՐ
ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

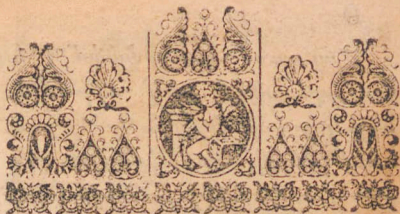
ՏՊԵԱԼ

1850

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՊՕԼՈՍԻ
ԱՐԱՊԵԱՆ ԱՊՈՒԶԵԽՅԻՈՐ

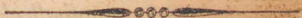
2789-21

ԷՂ ՕԹԻՔ

ԱՐԱՐԵԱԼ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԷՍԻ
ՀԱՅՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ

Հաւատով խորատուանիմ, և երկ-
կիրարագանեմ քեզ՝ Հայր և Որդի
և սուրբ Հոգի, անեղ և անմահ
բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց և
մարդկան և ամենայն եղեւոց. և
դոյմն անոր աստուած օրաց

Հաւատով խոստովանիմ , և
 երկիրայագանեմ քեզ անբաժա-
 նելի լոյս , միասնական սբ Երրոր-
 դութի և մի նծութիւն , արարիչ
 լուսոյ և հալածիչ խաւարի . հա-
 ջածեա՛ն 'ի հոգւոյ իմմէ զխաւար
 մեղաց և անգիտութի , և լուսա-
 ւորեա՛ն զմիաս իմ 'ի ժամուս յայս
 փկ աղօթել քեզ 'ի հաճոյս , և
 նշուենլ 'ի քէն զխնդրուածս
 իմ . սղօրսեա՛ն ինձ բաղմամեղիս :

Հայր երկնաւոր նձ ճշմարիտ՝
 որ առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի
 'ի ինդիր մօլորեալ ոչխարին , մե-
 ղաց յերկինս և առաջի քո . ընկալ
 զիս որպէս զանառակ որդին , և
 որդեցո՛ ինձ զպատմութեանն զառա-

ջին զոր մերկացայ մեղօք . ողորմեան քո արաւ:

Որդի՛ տայ անձ ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ և առեր մարմին 'ի սրբոյ կուսէն մարիամայ վասն մերոյ փրկուե, խաչեցար և թաղեցար և յարեար 'ի մեռելոց՝ և համբարձար փառօք առ հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո . յիշեան զիս որպէս զաւազակն՝ յորժամ գաս արքայութիւնս . ողորմեան:

Հոգի՛ տայ անձ ճշմարիտ՝ որ իջեր 'ի Յորդանան և 'ի վերնատունըն, և լուսաւորեցեր զիս մկրտութիւնս . ողորմեան:

զիս վերստին նաճային հրով քո
որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ
զառաքեալն . ողորմեա՛ւ :

Անեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ
մտօք իմովք , հոգւով և մարմնով
իմով . մի՛ յիշեր զմեղս իմ զառա-
ջինս վասն անուանիդ քում սրբոյ ,
ողորմեա՛ւ :

Տեսո՛ղ ամենայնի՛ մեղայ քեզ
խորհրդով բանիւ և գործով . ջրն
ճեա՛ զձեռագիր յանցանաց իմոց ,
դրեա՛ զանուն իմ 'ի դպրութե-
կենաց . ողորմեա՛ւ :

Բնե՛օղ գաղտնեաց՝ մեղայ
քեզ կամաւ և ակամայ , գիտութե-
ւ անգիտութեամբ . թողութիւն
շնորհեա՛ մեղաւորիս , զի 'ի ծնն-

դենէ սուրբ աւագանին մինչե
ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի աստ
ուածութեանդ քո զգայարանօք
խնովք , և նմ անդամօք մարմ
նոյս . ողորմեա՛ն :

Ամենախնամ տէր՝ դիր պահա
պան աչաց իմոց զերկիւղ քո նք
ո՛չ ևս հայիլ յարատ , և ականջաց
իմոց՝ ո՛չ ախորժել լսել զբանա
չարութեան , և բերանոյ իմոյ՝ ո՛չ
խօսիլ զսոսութիւն , և սրտի իմոյ՝
ո՛չ խորհիլ զչարութի , և ձեռաց
իմոց՝ ո՛չ գործել զանիրաւութի ,
և ոտից իմոց՝ ո՛չ գնալ ի ճանա
պարհս անօրէնութե . այլ ուղղեա
լ զարժումն սոցա լինել միշտ ըստ
սրտուիրանաց քոց յամի . ողորմ

Հո՛ւր կե՛նդանի քո՝ զհո՛ւր տի-
րոյ քո զոր արկեր յերկիր , բոր-
բոքեա՛ն յանձն իմ . զի այրեցե-
զաղտ հոգւոյ իմոյ , և սրբեցե-
զխիղճ մտաց իմոց , և մաքրեցե-
զմեղս մարմնոյ իմոյ , և վառեցե-
զլոյս գիտութեան քո 'ի սրտի ի-
մում . ողորմեա՛ն :

Իմաստու ի հօր յո՛ւր տո՛ւր ինձ
իմաստու ի , զբարիս խորհիլ և խօ-
սիլ և գործել առաջի քո յամ-
բամ . 'ի չար խորհրդոց՝ 'ի բանից
և 'ի գործոց վրկեա՛ն զիս . ողոր :

Առնեցո՛ղ բարեաց տէր կամա-
բար՝ մի՛ թողուր զիս 'ի կամս ան-
ձին իմոյ գնալ . այլ առաջնորդ-
եա՛ն ինձ լինիլ միշտ ըստ կամաց

քոց բարեսիրաց, ողորմեան:

Արքայ երկնաւոր՝ տո՛ւր ինձ
զարգայուի քո զոր խոստացար սի-
րելեաց քոց, և զօրացն՝ զսիրտ իմ
առել զմեզս, և սիրել զքեզ մի-
այն, և առնել զկամս քո, ողոր:

Ենամօղ արարածոց՝ պահեա՛
նշանաւ խաչի քո զհօգի և զմար-
մին իմ՝ ի պատրանաց մեղաց՝ ի
փորձուէց դիւաց, և ի մարդոց
անիրաւաց, և յամենայն վասնզից՝
հօգւոյ և մարմնոյ, ողորմեան:

Պահապան նմի քո՝ աջ քո հո՛
վանի լիցի ի վերայ իմ՝ ի առե՛
ի գիշերի. ի նստիլ ի սուն, ի
գնալ ի ճանապարհ, ի ննջել և
ի յառնել՝ զի մի երբէք ստատ

հեցայց . ողորմեան :

Աստուած իմ՝ որ բանաս ըզ
ձեռն քո , և ընուս . զամենայն ա-
րարածս ողորմութեամբ քով ,
քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ .
դու հոգան և պատրաստեան ըզ-
պէտս հոգւոյ և մարմնոյ խնայ
յայտմհետեւ մինչև յաւիտեան ,
ողորմեան :

Դարձուցին մօլորելոց՝ դար-
ձո՛ղիս . ի չար սովորութեանց ի-
ւց ի բարի սովորութիւն , և բե-
տեան ի հոգի իմ զօոսկալի օր-
ահուն , և զերկիւղ գեհենոյն ,
և զսէր արքայութեանն , զի զըղ-
ացայց ի մեղաց , և գործեցից
արդարութիւն , ողորմեան :

Աղբիւր անմահութեան՝ աղ-
բերացո՛ր ՚ի սրտէ իմմէ զարտա-
սուս ասրաշխարութեան որպէ՛ս
պստնկին . զի լուացից զմեղս ան-
ձին իմոյ յառաջ քան զելանե լն
իմ՝ յաշխարհէս . ողորմեա՛ւ :

Պարգեւիչ ողորմութե՛ն՝ սխար-
դեւեա՛ն ինձ ուղղափառ հաւա-
տով , և բարի գործով , և սուրբ
մարմնոյ և արեան քո հաղորդու-
թեամբ զալ առ քեզ . ողորմեա՛ւ :

Բարեբա՛ր նո՛ր՝ հրեշտակի բաղ-
ւոյ յանձն արասցես զիս քաղ-
րութե՛ք աւանդել զհոգի իմ .
անխռով անցուցանել լնոց շար-
թիւն այսոցն որ են ՚ի նեւրոց
նից . ողորմեա՛ւ :

Լոյս ճշմարիտ քրիստոս՝ ար-
ժանաւորեան զհոգի իմ ուրախու-
թեամբ սեւանել զլոյս փառաց
քոց ՚ի կոչման աւուրն, և հանգ-
չիլ յուսով բարեաց յօթեմանս
արդարոց մինչև յօր մեծի գալստ
եան քո. ողորմեան:

Դատաւոր արդար՝ յորժամ
գաս փառօք հօր դատել զկեն-
դանիս և զմեռեալս, մի՛ մտաներ ՚ի
դատաստան ընդ ծառայի քում.
Յլ փրկեան զիս ՚ի յաւիտենական
հոգն, և լսելի՛ արա ինձ զերանա-
ւա կոչումն արդարոց յերկնից
յիբայութիւնդ. ողորմեան:

Ամենողորմ աւեր՝ ողորմեան ա-
նայն հաւատացելոց ՚ի քեզ,

խոնց և օտարաց, ծանօթից և ան-
 ծանօթից, կենդանեաց և մեռե-
 լոց: շնորհեա՛ն և թշնամեաց խոնց
 և ասեղեաց զթողութիւն որ առ-
 իս յանցանացն, և դարձո՛ղ զնոսա՛ն ի
 չարեացն զոր ունին վասն իմ, զի
 ողորմութեդ քու՛մ արժանի եղե-
 ցին: ողորմեա՛ն:

Փառաւորեալ տէր՝ ընկալ զա-
 ղաչանս ծառայիս քո, և կատարե-
 եա՛ն ի բարի զխնդրուածս իմ՝ բա-
 րեխօսութեամբ սրբուհւոյ աստե-
 ուածածնին, և Յովհաննու Մկրտ-
 շին, և սրբոյն Ստեփաննոսի նա-
 խավկային, և սրբոյն Գրիգորի մե-
 րոյ Լուսաւորչին, և սրբոց աստ-
 րեւոյ՝ մարգարէից՝ մարտիրոսի:

տաց՝ մարտիրոսաց, հայրապետաց՝
 ճգնաւորաց՝ կուսանաց, և ամե-
 նայն սրբոց քոց երկնաւորաց և
 երկրաւորաց: Եւ քեզ փառք և
 երկբազումի անբաժանելի սուրբ
 Երրորդ ութեանդ յաւիտեանս յա-
 ւիտեանից, ամէն:

Աղօթք պահպանութեան:

Ընկիրքն ամ՝ անեղ ամ՝ ա-
նխանալի ամ՝ անարարագրելի ամ՝
անընթաց ամ՝ ամէնարարաց ամ՝ ամէ-
նարարիչ ամ՝ ամէնարիւի ամ՝ ա-
մէնազէտ ամ՝ ամէնարագ ամ՝
ամէնառատ ամ՝ ամէնամեծ ամ՝
ամէնազբիւր ամ՝ ամէնարմատ ամ՝

ամէնարձակ ւե՛ծ՝ ամէնապց ւե՛ծ՝
 ամէնայցելու աստուած՝ ամէնազ
 դու ւե՛ծ՝ ամէնազդիւ ւե՛ծ՝ ամէ-
 նասաց ւե՛ծ՝ ամէնարթուն ւե՛ծ ,
 ամէնարաւ ւե՛ծ՝ ամէնարարձրեալ ,
 ւե՛ծ՝ ամէնարերկրեալ ւե՛ծ՝ ամէ-
 նարաւ ւե՛ծ՝ ամէնարաւական ւե՛ծ՝
 ամէնարարի ւե՛ծ՝ ամէնարոյժ ւե՛ծ՝
 ամէնարուժիւ ւե՛ծ՝ ամէնարուղիս
 ւե՛ծ՝ ամէնարաշխ ւե՛ծ՝ ամէնարաշ
 խօղ ւե՛ծ , ամէնազով ւե՛ծ՝ ամէնա
 գովելի ւե՛ծ՝ ամէնազովեալ ւե՛ծ՝
 ամէնազութ ւե՛ծ՝ ամէնազթած
 ւե՛ծ՝ ամէնազտիւ ւե՛ծ՝ ամէնազանձ
 ւե՛ծ՝ ամէնազորով ւե՛ծ , ամէնա
 դատ ւե՛ծ՝ ամէնադատաւոր ւե՛ծ՝
 ամէնադաւանեալ ւե՛ծ՝ ամէնազիջ

ամենալոյսն անձ , ամենալիւր անձ , ամենալըու մէն անձ , ամենախնամ անձ , ամենախնամօղ անձ , ամենախոս անձ , ամենախորատ անձ , ամենախորին անձ , ամենախորհուրդ անձ , ամենազըթած անձ , ամենամազըու մէն անձ , ամենազոլ անձ , ամենամաւալ անձ , ամենակալ անձ , ամենակարօղ անձ , ամենակիր անձ , ամենակրօղ անձ , ամենակայծ անձ , ամենակատար անձ , ամենակոչ անձ , ամենակէտ անձ , ամենահաս անձ , ամենահասու անձ , ամենահաստատ անձ , ամենահաստատիչ անձ , ամենաձիւր անձ , ամենաձեռն անձ , ամենաձեռնառ անձ , ամենաղեկավար անձ , ամենադամբար անձ , ամենամաքակ

ամենատառապիչ ամ՝ ամենապարզ
 ամ՝ ամենապարզիչ ամ՝ ամենապահ
 ամ՝ ամենապահօղ ամ՝ ամենապար
 ամ՝ ամենապարագրօղ ամ՝ ամենա
 արայծառ ամ՝ ամենապարօյր ամ ,
 ամենաջահ ամ՝ ամենաջան ամ՝
 ամենաջամբ ամ՝ ամենալոյս ամ ,
 ամենառատ ամ՝ ամենառատացու
 ցիչ ամ , ամենաառարբ ամ՝ ամեն
 'աարբիչ ամ՝ ամենաառահման ամ՝
 ամենաառահմանիչ ամ՝ ամենաառանձ
 ամ՝ ամենաառանձօղ ամ՝ ամենաա
 զիւռ ամ՝ ամենաարբօղ ամ ,
 ամենաարթիչ ամ՝ ամենաարիւ
 ամ՝ ամենամարբիչ ամ՝ ամենա
 զայելուչ ամ , ամենաառար ամ՝ ամ
 ամենաաւիրող ամ՝ ամենաաւել ամ՝

ամէնատու նա՛մ ամէնատուօղ նա՛մ
 ամէնատու՛ն նա՛մ ամէնատուն նա՛մ
 ամէնատես նա՛մ ամէնատեսուչ
 նա՛մ ամէնատիւ նա՛մ , ամէնարբուն
 նա՛մ ամէնարամից նա՛մ , ամէնացօղ
 նա՛մ ամէնացայտ նա՛մ ամէնացայդ
 նա՛մ ամէնացնծու թիւն նա՛մ ամէն
 'նացանկ նա՛մ ամէնացանկալի նա՛մ ,
 ամէնափառք նա՛մ ամէնափայլ նա՛մ
 ամէնափայլօղ նա՛մ ամէնափայլ-
 եալ նա՛մ ամէնափայլիչ նա՛մ ամէն
 'ափոյթ նա՛մ ամէնափրկօղ նա՛մ
 ամէնափրկիչ նա՛մ , ամէնաքաւ նա՛մ
 ամէնաքաւիչ նա՛մ ամէնաքարող
 նա՛մ ամէնաքարոզիչ նա՛մ , անճառ
 նա՛մ անճառարքայ նա՛մ անճառար-
 քայու թիւն նա՛մ անճառազատու

Թիւն ւե՛ժ անճառաղբիւր ւե՛ժ
 անճառարարիչ ւե՛ժ անճառապէ-
 'նիազ ւե՛ժ անճառարոյի ւե՛ժ ա-
 մէ'ն անճառազայթ ւե՛ժ անճառա-
 հաւոր ւե՛ժ անճառախոր ւե՛ժ ան-
 ճառաբարի ւե՛ժ անճառաբաց ւե՛ժ
 անճառաբուղիս ւե՛ժ անճառա-
 դութ ւե՛ժ անճառազօր ւե՛ժ ան-
 ճառիմաստ ւե՛ժ անճառալուր ւե՛ժ
 անճառածագ ւե՛ժ անճառագով
 ւե՛ժ անճառողորմ ւե՛ժ անճառա-
 չափ ւե՛ժ անճառապատիւ ւե՛ժ
 անճառապէհ ւե՛ժ անճառափառք
 ւե՛ժ անճառափայլ ւե՛ժ , անախտ
 ւե՛ժ անեղր ւե՛ժ անեղծ ւե՛ժ ան-
 ըմբռնելի ւե՛ժ անժաւանակ ւե՛ժ
 անխմանալի ւե՛ժ անլուելի ւե՛ժ ան-

խարդախ անձայր անկեղտ
 անհասանելի անդողելի
 անմեկնելի անյիշաչար
 աննինչ անշարժ անու-
 խակալ անչարչար անպատ-
 մելի անկոխելի աննե-
 դելի անօրինակ ան՝

Բարի անձ բարեմիտ անձ բա-
 րի բնութիւն անձ բարեաց բարի
 անձ բարեգութ անձ բարեբաշխ
 անձ բարեբարոյ անձ բարեխոր-
 հուրդ անձ բարեաց պարգևօղ
 անձ բարեսէր աստուած անձ

Գովեալ անձ գերիմլերոյ անձ
 գերազարդ անձ գոհաբանեալ անձ
 գերապանծ անձ գեղեցիկ անձ
 գերազոյն անձ գոյացուցիչ անձ

Դասաւոր անձ՝ դասաւորաց
 դէտ անձ՝ դիտապէտ անձ՝ դասա-
 ւորիչ անձ՝ դաւանեալ անձ՝ դասուց
 վերնաց անձ՝ դեղ կենաց անձ՝ դը-
 րախտ անձ՝ դասախարակող անձ :

Երրորդութիւն անձ՝ երկինք
 աստուած՝ երկնաւորաց աստուած՝
 երկրաւորաց աստուած :

Չորաւոր անձ՝ զօրեղ անձ՝ զու-
 արթնաց անձ՝ զարդարող անձ՝ զար-
 մանք անձ՝ զարմանալի անձ՝ զար-
 հուրէլի աստուած :

Երրեակ և մի անձ՝ էրանեալ
 անձ՝ էական անձ՝ էացուցիչ անձ՝
 էութիւն աստուած :

Թագաւորաց անձ՝ Թաքեալ անձ՝
 Թողիչ մեղաց անձ՝ Թաղելոյ յարու-

Թիւն ւն՝ Թշնամեաց աստակիւն ւն՝

Ժառանգաւ Թի ւն՝ Ժամանեալ ւն՝ Ժամանիօղ ւն՝ Ժամանակաց աստուած :

Իսկըրանէ ւն՝ ինքնակամ ւն՝ ինքնագոյ ւն՝ ինքնակալ ւն՝ ինքնասար ւն՝ ինքնակարօղ ւն՝ ինքնիշխան ւն՝ իշխօղ ւն՝ Ի բարձուն ւն՝ իմանալի աստուած :

Լոյս ւն՝ Լոյս անասուէր ւն՝ Լոյս Թափանցիկ ւն՝ Լուսաղգեստ ւն՝ Լուսաւորիւն ւն՝ Լուսաղարդ ւն՝ Լուսասու ւն՝ Լուսաճեմ ւն՝ Լսօղ ւն՝ Լիւթ Թիւն ւն՝ Լըցուցիւն աստուած :

Խոր անքննին ւն՝ Խաղաղութիւն ւն՝ Խաղարար ւն՝ Խնա-

մօղ ւած՝ խնամիչ ւած՝ խրատիչ
 ւած՝ խանդաղաւօղ ւած՝ խորհուրդ
 ւած՝ խորհրդապետ ւած՝ խնդրուած
 ւած՝ խորհրդադէտ ւած՝ խնդրող
 ւած՝ խոնարհ աստուած՝ խորհր-
 դադէտ աստուած :

Ծագումն ւած՝ ծնող ւած՝ ծա-
 րող ւած՝ ծարաւելոց ւած՝ ծանուց
 եալ ւած՝ ծանուցիչ ւած՝ ծառայից
 տէր ւած՝ ծածկասեռ ւած՝ ծածկա-
 դէտ աստուած՝ ծայր աստուած :

Կենդանի ւած՝ կենդանարար
 ւած՝ կենդանաստու ւած՝ կենդանա-
 ցուցիչ ւած՝ կերակրող ւած՝ կամա-
 րար ւած՝ կեանք ւած՝ կամեցող
 բարեաց ւած՝ կենդանի ւած՝ կա-
 տարեալ ւած՝ կառավարող ւած՝

կուրաց լուսասու աստուած :

Հայր ւն՝ հօր որդի ւն՝ հօ-
գի սուրբ ւն՝ հաւատ ւն՝ հա-
մերց լեզուասու ւն՝ հոգւոց ա-
զատիչ ւն՝ հրածորան ւն՝ հրա-
ւիրող ւն՝ հինաւուրց ւն՝ հա-
րուստ ւն՝ հանուրց ւն՝ հաւա-
տարիմ աստուած :

Չայն ւն՝ ձայնող ւն՝ ձե-
ռեսու ւն՝ ձայնից լսող ւն՝ ձիր
ւն՝ ձիրաբաշխ աստուած :

Ղեկավար ւն՝ ղեկապետ ւն՝
ղամպար աստուած :

Ճշմարիտ ւն՝ ճշմարտութիւն
ւն՝ ճշմարտասէր ւն՝ ճարտարա-
պետ ւն՝ ճառագայթ ւն՝ ճա-
ռագայթեալ ւն՝ ճոխ ւն՝ ճա-

շակ' անձ' ճար' անձ' ճոռոմ' անձ'
 ճանապարհ' անձ' ճանապարհ' կե-
 նաց' անձ' ճանապարհ' բարեաց' անձ'
 ճառ. աստուած:

Մեծարեալ' անձ' մեծապատիւ
 անձ' մարրիչ' անձ' մարրու թի' անձ'
 մարրող' անձ' մահու լուծանող
 անձ' մեղաւորաց դարձ' անձ':

Յայնու թիւն' անձ' յաւիտեան
 անձ' յաւիտենից' անձ' յարու թիւն
 անձ' յուսացելոց' անձ' յուսադրող
 անձ' յարուցիչ' անձ' յառաջ' անձ'
 յանդիման աստուած:

Նեղելոց լոյս' անձ' նորահրաշ
 անձ' նաւապետ բարի աստուած:

Շնորհ' անձ' շնորհատու' անձ'
 շուք' անձ' շուքանակի' անձ' շնոր-

հօղ աստուած՝ շնորհաբեր աստուած՝ շաւիղ աստուած :

Ողորմած ւած՝ ողորմութիւն ւած՝ ուղիղ ւած՝ ուղղորդ ւած՝ ուղղորդաւեր ւած՝ ուղղորդապետ ւած՝ ուղղորդախօս աստուած՝ ուղղորդարան աստուած :

Չարատեաց ւած՝ չարատաստ ւած՝ չարամերժ ւած՝ չարաբարձ ւած՝ չարահերձ աստուած՝ չարակործան աստուած :

Պահապան ւած՝ պահպանիչ ւած՝ պետ ւած՝ պետական ւած՝ պատուելի ւած՝ պարունակող աստուած :

Զահ ւած՝ զահարոյս ւած՝ զահապայծառ ւած՝ ջան ւած՝ ջամբօղ ւած՝ ջերմեռանդութիւն ւած :

Ռահ նա՛մ՝ ռահ լոյս նա՛մ՝ ռա-
տաբաշխ նա՛մ՝ ռատափայլ նա՛մ՝ ռե-
տին քաղցր նա՛մ՝ ռահավարժ նա՛մ :

Սուրբ նա՛մ՝ սրբութիւն նա՛մ՝
սաքաւովդ նա՛մ՝ սէր նա՛մ՝ սիրելի
նա՛մ՝ տաճանադիր նա՛մ՝ ստեղծող
նա՛մ՝ սրբոց նա՛մ՝ սոսկալի նա՛մ :

Վեհ նա՛մ՝ վեհագոյն նա՛մ՝ վայել
չութիւն նա՛մ՝ վերակացու աստ-
ուած՝ վարժիչ աստուած :

Տէր նա՛մ՝ տեսող նա՛մ՝ աիւ նա՛մ՝
տուիչ բարեց նա՛մ՝ արամեցե լոց նա՛մ :

Բաբուն աստուած՝ բաբունա-
սլետ նա՛մ՝ բախարար աստուած :

Յնծութիւն նա՛մ՝ ջանկալի նա՛մ՝
ջաւոց բժիշկ նա՛մ՝ ջողահոս նա՛մ :

Փառք նա՛մ՝ փառաւորեալ նա՛մ՝

փառահեղ աստուած՝ փառաբանեալ
 աստուած՝ փրկիչ աստուած՝
 փրկող աստուած՝ փարթամ նա՝
 փարատիչ ցաւոց աստուած՝ փառազօր
 անտուած՝ փառք իբարձունս աստուած։

Քահանայապետ աստուած՝ քերթ
 քանիստ աստուած՝ քաւիչ աստուած՝
 քաւութի աստուած՝ քաւարան աստուած՝
 քարոզիչ աստուած՝ քննող աստուած։

Օրէնք աստուած՝ օրինադիր աստուած՝
 օրհնիչ աստուած՝ օրհնեալ նա՝
 օրհնաբանեալ նա։

Գո սուրբ և ահեղ անուանցդ զօրութեամբ՝
 տէր նա՝ ամենակալ եղիցիս պահապան ծառայիս։

Աղօթք վասն կապանաց դիւաց և կա-
խարդաց աղանդաւորաց:

Թաղաւոր հօր ապաւէն ծա-
րաւելոց՝ փրկիչ նեղելոց՝ որ վասն
մեր խոնարհեցար ՚ի հայրական ծո-
ցոյ և առեր մարմինն ՚ի սրբոյ կու-
սէն Մարիամայ, վասն մերոյ փր-
կութե մատնեցար, ըմբռնեցար,
չարչարեցար, խաչեցար, թաղե-
ցար՝ և յարեար ՚ի մեռելոց՝ և
համբարձար փառօք առ հայր:
Չարթո՛ղ զգորութիւնն քո և եկ ՚ի
կեցուցանել զգինս արեան քոյ
տէր, և մի՛ սար գերել սառառայի:

դքո փրկեալքս, և մի՛ տար բնա-
 կութի չարին՝ զտաճար անուանող
 քում սրբոյ . այլ գթա՛ն ՚ի քո ա-
 րարածս արարչական սիրով քո, և
 ողորմեա՛ մեզ, զի ՚ի խաչ քո պար-
 ծելով պարծեցաք . և փրկեա՛ն զմեզ
 յաներևոյթ չար դժնդակ դի-
 ւաց, և ՚ի խաբեբայ եղեռնական
 գործոց կախարդաց . և քեզ փառք
 յաւիտեանս, ամէն:

Չար իշխանիքն հալածին, որք
 ընդ ծառայս քո մարանչին . երեւե-
 լով նշան խաչին, աներևոյթքն
 կործանեացին:

Սուրբ աւետարանս՝ որ ըստ
Մատթէոսի:

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն
Յիսուս, զհետ եղեն նորա կոյրք
երկու, աղաղակելին՝ և ասէին.
ողորմեաց մեզ որդի՛ Դաւթի:
Եւ իբրեւ եկն ՚ի ատուն, մատեան
առ նա կոյրքն. և ասէ ցնոսա Յս.
հաւատայք՝ եթէ կարող եմ առ-
նել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՛ այժմ
սէր: Յայնժամ մերձեցաւ յաչա
նոցա՛ և ասէ. ըստ հաւատոց ձե-
րոց եղիցի ձեզ: Եւ բացան աչք
նոցա. և սաստեաց նոցա Յիսուս՝

և ասէ . զգոյշ կացէք՝ մի՛ ոք գի-
 տասցէ : Եւ նոքա ելեալ համբա-
 ւեցին զնա ընդ նամ երկիրն ընդ-
 այն : Եւ յեւանե լն նոցա արտաքս ,
 ահա մատուցին առ նա այր մի՝
 համր դիւահար : Եւ յեւանե լ դի-
 ւին՝ խօսեցաւ համրն , և զարմա-
 ցան ժողովուրդքն՝ և ասեն . [Թէ
 և ոչ երբէք երևեցաւ այսպիսի
 ինչ յիսրայէլի : Իսկ Փարիսեցիքն
 ասէին , [Թէ իշխանաւն դիւաց
 հանէ դա զդէս :

Սուրբ աւետարանս՝ որ ըստ
 Մարկոսի :

Եւ ել լուր նորա ընդ նամ կողմն
 դալիլեացոց : Եւ վաղվաղակի ել

եալ 'ի ժողովուրդէնէն, եկն 'ի տուն
 Սիմօնի և Անդրեայ՝ Յակոբաւ և
 Յովհաննու հանդերձ: Եւ զոքանչ
 Սիմօնի դնէր ջերմացեալ, և վաղ
 վաղակի ասէն ցնա վասն նորա:
 Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալ
 եալ զձեռանէ նի, և եթող զնա
 տենդն՝ և պաշտէր զնա: Եւ իբրեւ
 երեկոյ եղև 'ի մասնել արեգա-
 կանն, բերէին առ նա զամ հիւ-
 անդս և զգիւահարս. և էր ամ
 քաղաքն ժողովեալ առ դրուհոն:
 Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս
 'ի պէս պէս ախտից, և գեւ բա-
 զումս եհան. և ոչ տայր խօսել
 գիւացն, զի գիտէին զնա թէ
 Բրիստոսն է:

Սուրբ աւետարանս՝ որ ըստ
Ղուկասու:

Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այ-
նոսիկ ել 'ի լեառն կալ յաղօ-
թըս, և հաներ զգիշերն 'ի գլուխ
յաղօթսն աստուծոյ: Եւ իբրև
այգ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն
իւր, և ընտրեաց 'ի նոցանէ եր-
կոտասանս, զորս և առաքեալս ան-
ուանեաց: Զսիմոն՝ զոր և Պետ-
րոս անուանեաց, և զԱնդրէաս
զեղբայր նորին, և զՅակովբոս և
զՅովհաննէս, և զՓիլիպպոս և ըզ
Բարդուղիմէոս, և զՄատթէոս
և զԹովմաս, և զՅակովբոս ալի-
եայ, և զՍիմոն զկոչեցեալն նա-

խանձայոյզ , և զՅուդայ Յակով-
 բայ , և զՅուդայ Իսկարիովտացի՝
 որ եղև իսկ մասնիչ : Եւ իջեալ
 նոքօք հանդերձ ՚ի տեղի մի տափա-
 րակ . և ժողով աշակերտացն նորա՝
 և բազմութի յոյժ ժողովրդեանն ,
 յամ Հրէաստանէ և Յերուսաղէ-
 մէ՝ և յայնմ կողմանէ՝ և ՚ի ծովե-
 ղերէն Տիւրոսի և Սիդոնի . որ
 եկին լսել ՚ի նմանէ՝ և բժշկել ՚ի
 հիւանդութէ իւրեանց . և նեղ-
 եալքն յայտոց պղծոց բժշկէին :
 Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր
 մերձեցալ ՚ի նա , զի զօրութիւն
 բազում ելանէր ՚ի նմանէ՝ և բը-
 ժշկէր զամենեւին :

Սուրբ աւետարանս՝ որ ըստ
Յովհաննու :

Յետ այսորիկ տօն էր հրէից .
և ել Յիսուս Յերուսաղէմ : Եւ
էր Յերուսաղէմ ՚ի Պրոպատիկէ
աւագանին . որ կոչէր եբրայեցե-
րէն Բէթհեզդա , հինգ սրահ :
Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն
յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց կաղաց
դօսացելոց , որ ակն ունէին ջրոցն
յուզելոյ : Եւ հրեշտակ ատառն
իջանէր ըստ ժամանակի յաւագա-
նըն՝ և յուզէր զջուրսն . և որ
նախ ՚ի շարժումն ջուրցն իջա-
նէր , բժշկէր՝ ոչ ունեւով նշան
հիւանդութեան : Եւ անդ էր այր

մի , որոյ երեսուն և ութ ամ էր
 'ի հիւանդութե իւրում: Չնա
 իբրեւ ետես Յիսուս՝ զի անկեալ
 դնէր , և գիտաց եթէ բազում
 ժամանակք են այնուհետեւ , ասէ
 ցնա . կամիս ողջ լինել: Պատաս-
 խանի ետ նմա հիւանդն . տէր՝ ոչ
 զոք ունիմ , թէ յորժամ ջուրքն
 յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազա-
 նին . և մինչ ես դանդաղիմ , այլ
 ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ:
 Ասէ ցնա Յիսուս . արի՛ ան զմա
 հիւս քո՝ և գնա՛: Եւ ողջացաւ
 այրն , և յարեաւ՝ առ զմահիւս
 իւր՝ և շրջէր . և էր շաբաթ յա-
 ւուրն յայնմիկ:

Պատմութի վարուց՝ ընդ նմին և աղօթք
 Վիպրիանոսի հայրապետին:

Եւ Վիպրիանոս ծառայ անց
 յԱնտիոք քաղաքէ՝ ազգաւ Հելլ
 լենացի առն հեթանոսի որդի ,
 անուն հօր իմոյ Եդեսիա , և մօր
 իմոյ Վղօդիա : Յորժամ ծնայ եւ
 յորովայնէ մօր իմոյ , ծնողքն իմ
 նուիրեցին զիս յուսումն չաստ
 ուածոց՝ լինիլ պաշտօնեայ կռոցն ,
 և ետուն զիս յուսումն գիտու
 թեան , և զամ ուսայ զկախարդա
 կան գիրս առաւել քան զՍիմոն
 և զՆաբոլը , և եղէ հասու ամ

հնարագիտութեան . բազում ան-
գամ ելանէի 'ի յօդն և կախար-
դութիւն գնայի 'ի վերայ ծովուն . և
էին 'ի հրամանս իմ նմ գունդք
դիւաց . և զոր ինչ խորհէի , առ-
ժամայն կատարէին վաղվաղակի :

Ելանէի յապարանսն և առնէի
զլաւիղս արեգականն և զլուսին յե-
րեսս իմ , և երեսք իմ փայլէին
իբրև զարեգակն , և կատարէի ըզ
կամս դիւացն մեծաւ ուրախու-
թիւն , և էի մոլորեալ 'ի գործս չա-
րութեան և ոչ ճանաչէի զնձ , և
զամենեւեան գայթակղեցուցա-
նէի յաղագս չար արուեստին իմոյ :

Զոմանս աչաց ցաւ առնէի .
զոմանս գլխացաւ առնէի . զոմանս

քամոտ առնէի . զոմանս ջերմնոտ
 առնէի . զոմանս հիւանդ առնէի .
 զոմանս յազգաց վարէի . զոմանց
 զգոյն յերեսացն տանէի . զոմանց
 զմիտքն մոլորեցուցանէի . զոմանս
 աստելի առնէի իւր ազգին : Զայր
 և զկին կռուեցնէի և աստել տայի
 զմիմեանս , և այլ բազում չարիս
 դիւականս առնէի 'ի վերայ երկրի :

Եւ այնչափ հմուտ եղէ դիւ
 ւացն՝ որ ո՛չ մնաց գործ և ո՛չ
 խորհուրդ զոր ես ո՛չ գիտացի .
 գիտացի և զբազմութի դիւաց զի
 որպէս ջուր որ ելանէ յաղբերացն ,
 այնպէս ելանեն դեքն և պատրեն
 և խաբեն զորդիս մարդկան . զոր
 տէր նո՞հ հեռացուցէ 'ի ծառայէս

աստուծոյ:

Եւ կապէի կախարդութիւնով
 զերկինս՝ որ ո՛չ տայր զանձրեւ .
 զերկիր՝ որ ո՛չ բուսուցանէր ըզ-
 սերմանիս իւր . զարեգակն և ըզ-
 րուսինն և զաստեղս հաստատու-
 թք . զծառս՝ որ ո՛չ տայր պտուղս
 իւր . զծով՝ որ ո՛չ տայր զալիս
 իւր . զձկունս՝ որ ո՛չ լողային ՚ի
 ծովս . զգետս՝ որ ոչ գնային .
 զաղբիւրս՝ որ ո՛չ բղխէին . զթրու-
 չունս՝ որ ո՛չ վերանային յօդս .
 զանասունս՝ որ ո՛չ յղանային . ըզ-
 յղիս՝ որ ո՛չ ծնանէին . զկանայս՝
 որ ո՛չ յղանային . զեռունս՝ որ ո՛չ
 զեռային . զվաստակաւորս՝ որ ո՛չ
 վաստակէին . զվաճառականս՝ որ

ոչ վաճառէին: Զօդն՝ որ ոչ թրն
 դայր , և կապէի զերկինս օդօքն
 և զերկիր իմ զեռնօք , որ ոչ ան-
 ցանէին ընդ հրամանս իմ. ԽՃՀԽ .
 աղանդք կանանց և կախարդաց ,
 և արանց աղանդաւորաց:

Արձակ երիտասարդ մի որոյ
 անուէնն Ագղաւիդոս՝ գեղեցիկ
 կուսի մի ցանկացաւ որոյ անուէնն
 էր Յուստիանէ , առնուլ զնա ՚ի
 կնուծի և ոչ կարէր , և առաքեաց
 բազում պատուական ինչս՝ ոսկի
 և արծաթ և գեղեցիկ հանդերձս .
 և կոյսն ոչ հաւանեցաւ և դար-
 ձոյց անտրդանօք . և առեալ երի-
 տասարդն զիմ ինչսն գնաց առ
 Ախարիանոս , և նա ասէ՝ ես դար-

Զուցանեմ զհոս 'ի կամս քո, և առաքեաց զմի 'ի դիւացն առ Յուսափանէ, և նա սուրբ աղօթիւքն հալածեաց զհոս, և ապա առաքեաց զդէն պոռնկուէ, և եղեալ դիւին 'ի կերպարանս ծեր և պառաւ կնոջ, և գնացեալ 'ի դուռն սուրբ կուսին 'ի գիշերի և ասէ՝ ո՞վ դուստրիկ իմ՝ զգիշերս ընդ քեզ աղօթեցից, և մտեալ դէն առ կոյսն, աղօթեցին զողջ գիշերն միասն:

Եւ ապա ասէ քառանայ՝ ո՞վ դուստրակ 'ի կուսութենէ ո՞վ է վարձս ընկալեալ: Եւ թէ չէր տմուտնացեալ, ուստի՞ էին նախահարքն՝ մարգարէքն՝ առաքեալ:

քրն՝ հայրապետքն . ե՛կ երթիցուք
առ մեծն Կիպրիանոս և ամուսնա
ցի՛ր . և ապա իմացեալ կոյսն որ
սասանայական էր բանն , եհան
զնշան խաչին ՚ի վերայ մարմնոյ
իւրոյ և կնքեաց զինքն . և դէն հա
լածեցաւ և աներևոյթ եղև ահիւ
և դողուք և գնաց առ Կիպրիանոս :

Եւ Կիպրիանոս ասէ ցդէն՝
զի՛նչ է որ երկիւղիւ դողաս և
սասանիս . ասէ դէն , տեսի զնշան
խաչին և երկիւղիւ դողամ և սա
սանիմ . ասէ Կիպրիանոս՝ զի՛նչ է
նշան խաչին որ զարհուրեցուցա
նէ գգեզ : Ասէ դէն՝ ցԿիպրիա
նոս . երդուի՛ր որ ո՛չ ուրանաս
զվեզ , ես ասեմ քեզ զիմ խոր

հուրդս մեր և զնշան խաչին . և
 երդուաւ Վիպրիանոս 'ի սուտ և 'ի
 սնոսի պաշտամունս նոցա՝ եթէ
 ոչ ուրանամ զձեզ: Եւ սկսաւ
 դէն պատմել մի ըստ միոջէ զամ
 և ասէ . Դիմարդն ստեղծ 'ի հո-
 ղոյ զԱդամ, և ասաց եկայք հրեշ-
 տակք և հրեշտակապետք երկիր
 պաղէք ձեռագործին իմոյ Ադա-
 մայ . նա դասքն սաղայելի հպար-
 տացան, և ոչ խոնարհեցան երկիր
 պաղանել Ադամայ . բարկացաւ
 Դիմարդն և զերկինքն պատառ-
 եաց և զսաղայելի դասն 'ի վայր
 ելոց զանթիւ զօրս մեր . և շինե-
 ցաք սպարանս և դժոխք անուա-
 նեցաք, և զհողիս արդարոց և մե-

դաւորաց մինչև ցՅովհաննէս Մը-
 կրտիչն զնամ ըմբռնեցաք և ՚ի դը-
 ժոխս ածաք: Յետոյ առաքեաց
 անձ զորդին իւր միածինն որ եկն և
 ճնաւ ՚ի սուրբ կուսէն Մարիամայ
 անձածնէն, զմեռեալս յարոյց. ըզ-
 բորոտս սրբեաց. զկաղս գնացոյց.
 զկուրս լուսաւորեաց. և այլ բա-
 զում սքանչելիս արար: Մասնե-
 ցաւ ՚ի Յուդայէ և խաչեցաւ ՚ի
 հրէից և թաղեցաւ, և յարեաւ
 ՚ի մեռելոց, և խաչիւն իւրով ըզ-
 դժոխս աւերեաց. և համբարձաւ
 առ հայր յերկինս, և գալոց է միւ-
 սանդամ դատել զկենդանիս և ըզ-
 մեռեալս. և խաչիւն իւրով լու-
 սաւորէ զնամ արարածս: Հաւա-

տացեալքն ուրախանան և ուրա-
 ցողքն կոծեսցին: Այս է նշան
 խաչին զոր տեսանեմք և զարհու-
 րիմք և սոսկամք, և ապա Ախարի-
 անոս 'ի միտոս իւր եկեալ ասէ,
 Թէ նշան խաչին այդչափ զօրու-
 թիւն ունի, ապա խաչեալն ո՞րչափ
 ևս առաւել: Ես հաւատամ 'ի
 Քրիստոս, և 'ի զօրութի խաչին,
 և յի՞մ հայր ամենակալ՝ զի նա
 միայն է ճշմարիտ ձեռն, և կուռքն
 դեքն են և սատանայ:

Եւ ապա այրեաց զամ գիրս
 կախարդութի իւրոյ, և գնաց առ
 եպիսկոպոս քաղաքին, և մկրտե-
 ցաւ և ձեռնադրեցաւ քահանայ,
 և զկնի աւուրց՝ եպիսկոպոս, և

աղօթեաց և ասէ՝ ակէր նո՞ծ իմ
 օրեցի զքեզ և ծանեայ ՚ի ձեռն
 սուրբ հայրապետին Մատթէոսի
 և Յուստիանէ կուսին զզօրութի
 խաչի քո, ո՞ղորմած նո՞ծ ողորմեա
 ինձ որպէս Աւագակին. քաւեա
 զիս որպէս զԶաքէոսն. արդարացո՞
 զիս որպէս զՄաքսաւորն. հան զիս
 ՚ի գբոյ մեղաց՝ որպէս զԵրեմիա
 և զԴանիէլ ՚ի գբոյ բանաին. շիջո՞
 յինէն զբռնութի թշնամւոյն՝ ուղ
 զհօւրն երից մանկանց ՚ի Բաբելոն
 լովնի հողմաբեր ցօղովն օրհնուէ:

Եւ զոր յառաջն կապէի չար
 և դիւական աղանդօք, այժմ ար
 ձակեալ եմ զնո՞մ կապեալն հրա
 մանաւն նայ, կացցեն երկինք և

Երկիր ՚ի հաստատուն իւրեանց .
 հող՝ զըոյս դալար բուսուցանէ .
 ծառք՝ զպտուղս իւրեանց տան .
 և ամկապեալքն՝ արձակումն առ-
 ցեն յանուն ամենասուրբ Երրոր-
 դութեանն աստուծոյ :

Երդմնեցուցանեմ զքեզ սա-
 տանայ՝ անուամբն նայ Յիսուսի
 Քրիստոսի տեառն մերոյ . և ՚ի
 հազար և մէկ անունն աստուծոյ՝
 որ զԱդամն և զԵւա բաղկացոյց .
 և յինն դասս հրեշտակացն՝ որ
 ելանեն և իջանեն ՚ի Ապրիլօլիս
 քաղաքն . և յանուն Սերովբէիցն՝
 որ կան ՚ի սղասաւորութի որդւոյն
 նայ , և թեառքօղելով ծածկեն զե-
 րեսս իւրեանց և երգեն , սուրբ՝

սուրբ՝ սուրբ՝ տէր զօրութեց՝
 լի են երկինք և երկիր փառօք քո

Երդ մեծութեանեմ զձեզ չար
 դէք և որդիք սատանայի՝ որ էք
 օգնական իմ կախարդաց և չա-
 րագործաց . երդ մեծութեանեմ ըզ-
 ձեզ դատանայք՝ ՚ի գեղեցկութիւն
 Ադամայ . ՚ի վայելչութիւն գրախ-
 օթի . ՚ի խոնարհութիւն իմ սրբոց ,
 և ՚ի տէր իմ մարտիրոսացն . ՚ի պա-
 տարագն Աբելի , ՚ի կոչումն զա-
 նուն տեառն Ենովսայ , ՚ի յար-
 դարութիւն Նոյի . ՚ի քահանայութիւն
 Մեղքիտեղեկի . ՚ի հաւատս և ՚ի
 հաւրնկալութիւն Աբրահամու . ՚ի
 կապանան Սահակայ . ՚ի պատրանն
 Յակովբայ . ՚ի գեղեցկութիւն Յով-

անիայ . 'ի համբարձումն Եղիայի .
 'ի հազանդ ութիւնն Եղիակի . 'ի
 տախտակն Մովսէսի . 'ի պատմու-
 ճանն Ահարոնի , որ զարդարեալ
 էր երկոտասան ակամբք՝ որ օրի-
 նակ էր երկոտասան առաքելոցն
 Քրիստոսի . 'ի քնարն և 'ի սաղմոսն
 Դաւթի . 'ի մատանին Սողոմոնի .
 'ի գաւազանն Մովսէսի , և յա-
 ղօթսն Ահարովնի . յաւեաիքն Գաբ-
 բիէլն՝ զոր ետ սուրբ կուսին Մա-
 ըիամու . 'ի ծնունդն և 'ի մկրտու-
 թիւնն Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ
 մկրտեցաւ 'ի Յորդանան 'ի Յով-
 հաննէ , և 'ի սուրբ հրամանքն որ
 հրամայեաց անդամալուծին թէ՛
 արի՛ առ զմահիւնս քո , և 'ի թուքն

որ եբաց զաչս կուրին . և ՚ի գա-
լուստն յաւանակաւ Յերուսա-
ղէմ . ՚ի յարութին Ղազարու . ՚ի
մասնութիւնն և ՚ի խաչելութին
Քրիստոսի . ՚ի գեղարդն և ՚ի բե-
ւեռն Քրիստոսի . ՚ի փշեղէն պսակն
և ՚ի հեղումն արեան որդւոյն նոյն
որ հեղաւ ՚ի վերայ սուրբ խաչին :

Երդմնեցուցանեմ և կապեմ
և հալածեմ զձեզ չար դեք՝ յա-
րութիւն և համբարձմամբն Քսի ,
և ՚ի գալստեամբն հոգւոյն սրբոյ ,
և այլակերպութիւն Քրիստոսի՝ որ
այլակերպեցաւ ՚ի Թափօր լերինն .
նչ ունիք իշխանութիւն դեք և ա-
ղանդք և կախարդութիւն արանց և
կանանց մերձենալ ՚ի ծառայս նոյն :

Երդ մեկ ցուցանեմ զձեզ 'ի
 բանն անծախելի, 'ի լոյսն անճա-
 ուելի. 'ի Թագն անպատմելի, 'ի
 Թագաւորն սոսկալի. 'ի մատանին
 Սողոմոնի. 'ի տախտակն Մովսէսի.
 'ի յաղօթս Ահարօնի. 'ի քառաս-
 նօրեայ պահս Մովսէսի. 'ի սուրբ
 արիւնն մանկանց Բէթլէհէմի. 'ի
 յարդարու Թին Նոյի. 'ի հաւատան
 Լովտի. 'ի կարգն Մեւքիսեդեկի.
 'ի յաւեաիսն Գաբրիէլի. 'ի յա-
 Թոռն չորեք կուսի. մինն մարդոյ
 էր նմանի և իմաստուն բանակա-
 նի. մինն կերպ էր Առիւծի, աե-
 սիլն հուր կիզելի. մինն ահեղ և
 սքանչելի, աեսիլն հրեղէն Եզին
 ունի. միւսն թէ Արծուի, ահեղ

տեսիլ զարմանալի , որ ՚ի վերայ
 նստեալ բազմի տէր և աստուած
 ամենայնի :

Ուր այս անուանքս սուրբ յի-
 շեսցին՝ գիրս և հրամանս պատա-
 հի , չարն ՚ի բաց միշտ հալածի ,
 կայք և աղանդք լուծանին ՚ի ծա-
 ռայէս աստուծոյ :

Յոյց մեզ տէր զողորմութիւնս քո
 և զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ :

Որպէս զի մեծ են գործք քո տէր
 և յշտ խոր են խորհուրդք քո :

Աղօթք սրբոյն Բարսղի Հայրապետին՝
վասն գիւահարաց:

Ի ստուած նաժոց և տէր տե-
րանց՝ արարիչ աննիւթական զո-
րաց հրեղինաց, և նա՛ երկնայնոց
և երկրայնոց արուեստագործ:

Դու ես՝ որ զապստամբն ա-
ռաջին զվտարանջեալն ՚ի քումնէ
սպասաւորութէ՝ յերկիր կործա-
նեցեր. և զհրեշտակս յանցուց-
եալս՝ զհաղորդակիցս ապստամբու-
թեան նորա, յանդունդս խաւա-
րի առաքեցեր:

Դու ահաւոր ես, և ո՛վ կարէ
կալ առաջի քո. 'ի քէն դողան նամ
արարածք երկնայինք և երկրա-
ւորք, և յահէ փառաց զօրութե
քո սասանին:

Սաստեա՛ իշխանին չարութեան
և նամ բանակի նորա, որք անկան
ընդ նմա 'ի լուսեղէն յարկացն
վերին. որպէս զի զարհուրեացի
յերդմանէս յայսմանէ՝ զոր երդ-
մնեցուցանեմ յանուն քո, և փա-
խիցէ յանհուն հեռաստան ան-
դառնալի գնացիւք:

Հրամայեա՛ սմա և զօրաց սո-
րին 'ի բաց մեկնիլ 'ի ծառայէս
յայսմանէ. և իսպառ հալածեա՛
ղնուս, զի մի՛ վնասեացն կնքեալ

պատկերի քո • այլ կնքեալքս այ-
սոքիկ զօրացեալ ահաւոր անուամբ
քով սրբով, կոխե սցեն զօձս և ըզ
կարիճս և զամենայն զօրութիւնս
թշնամւոյն:

Որպէս զի յամ բերանոյ օրհ-
նեսցի և գովեսցի և փառաւո-
րեսցի ամենասուրբ անուն հօր և
որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
անից, ամէն:

Աղօթք երանելոյն Յովհաննու Գառ-
նեցւոյ ասացեալ առ սուրբ նաժար ինն:

Աստուածածին մայր Բրիատուի
և ծնող միածնի հօր, բարձօղ ա-
նիծից՝ և պարծանք ազգի մարդ-
կան: Յերկնային զօրացն երան-
եալ և հոյեղինացս օրհնաբան-
եալ. միջնորդ նայ և մարդկան .
հաշտարար ընդ արարածս . թագ-
և պսակ կուսից և համարձակ բա-
րեխօս վասն յեղաւորաց:

Մեղուցեալս ամենայնի՝ ան-
կանիմ առաջի քո, և աղաչեմ ըզ-
բեզ՝ իբրեւ զնայն ինքն զմարմնաց

եալն 'ի քէն , բարեխօսեալ վասն
իմ առ բանն Խժ՝ զոր ծնար մարմ-
նով , զոր կերակրեցեր զկերակրիչն
ամենայն կենդանեաց :

Աղաչեալ վասն մեր զանդրա-
նիկդ քո , կաց կանգուն առաջի
նորա ցուցմամբ սուրբ ստեանցդ .
կացո՛ առաջի նորա միջնորդ և
բարեխօս զմանկուի իւր : Զկա-
թամբ սնանիլն որպէս մանուկ .
զուսովդ բառնիլն , զգրկօք գրգ-
ռիլն . զշրթամբք համբուրիլն .
զողջագուրիլն որպէս տղայ , զերթ
և զեկն քո ընդ նմա Յեգիպտոս՝
և 'ի Նազարէթ և յամ տեղիս .
զարտմութք տաղնապիլն քո վասն
նորա 'ի ժամ չարչարանացն . ըզ-

յանձնարարութի քո առ Յովհանն
 նէս , յորժամ հեղուսեալ կայր
 վշտօք 'ի վերայ խաչին : Ջգառն
 արտասուան քո՝ զոր վտակօրէն
 հեղուիր՝ յորժամ տեսանէիր զնա
 վաանգեալ 'ի վերայ խաչին . վաան
 որոյ մատնատառան տառապէիր
 կակծակոծ՝ վաան չարչարանացն ,
 վաան սաստիկ ծարաւմանն , վաան
 ճաշակման լեղւոյն՝ քացախին ,
 վաան տեսանելոյն զքրտնասեռակ
 արեան իջումն , վաան իջուցանե-
 լոյն 'ի խաչէն արիւնաւանդ մարմ-
 նովն , վաան դիպարդեալ դնելոյն
 'ի սուրբ գերեզմանն :

Աղաչեմ զքեզ մայր լուսոյ ,
 հայցեալ զԹողութի մեղաւորիս :

Դիր աղերս առաջի նորա զա-
 մենակիրս չարչարանաց իւրոց, զոր
 վասն իմ կրեաց բարերարն և մար-
 դասէրն: Յիշեցո՛ սուրբ կոյս՝ զայս
 քան չարչարանացն. զի Թերևս
 սղորմեսցի և ներեսցէ բազմամե-
 ղիս, և ջնջեսցէ զձեռագիր իմոց
 յանցանաց: Եւ իւր անմեղ մա-
 տամբն և սուրբ արեամբն դրոշ-
 մեսցէ զգերեալս՝ ՚ի դպրութիւն
 կենացն անվախճանից ընդ ամենայն
 սուրբս իւր: Եւ քեզ աղերս ՚ի
 մեղուցեալ ոգւոյս՝ ամենասուրբ
 կոյս բարեխօս լեր ծառայիս նոյ:

Աղօթ Մեսրոպայ վարդապետին՝ վասն
Ճանապարհի:

Առաջնորդ կենաց և ճանա-
պարհ ճշմարտութեան տէր մեր
Յիսուս Քրիստոս, որ առաջնոր-
դեցեր Յովսէփու Յեզիպտոս, և
Իսրայէլացւոցն ընդ ծովն կարմիր,
և Մովսէսի ի լեառն Սինէական,
և Ժողովրդեանն յերկիրն Պար-
գեաց, և Աղէօպեանցն ճանա-
պարհակից եղեր Յեմմաւուս:

Աղաչեմ գթեղ տէր՝ առաջ-
նորդեա՛ ինձ և եղբարց իմոց գը-
նալ խաղաղութեամբ զառաջիկայ

ընթացս . փրկեալ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն . և բարի առաջնորդեալ ՚ի դէմ եդեալ տեղին . զի դու ես ճանապարհ և ճշմարտութի և կեանք մեր , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից , ամէն :

Աղօթք՝ յորժամ յորոգայթ անկանի
ոք , ասացեալ է սրբոյն Գրիգորի մերոյ
ՆՈՒԱՍԼՈՐՔԻՆ :

() Ընենալ է մարդասիրութի
քո տէր իմ և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս ,
ընդէր լքանես զիս . դու միայն ես
ամենակարող . և անուն քո զանո-
խակալութի և զմարդասիրութիւն

ցուցանէ . գլխա՛յ յիս՝ վասն զի դու
ես միայն մարդասէր : Ապրեց՛
զիս զանկեալս ՚ի մեղս , զի դու
ես միայն առանց մեղաց : Հան՛
զիս ՚ի սղմոյ անօրէնութե՛ն իմոյ ,
զի մի՛ ընկղմեցայց յաւիտեանս յա-
ւիտենից : Փրկե՛ա՛ զիս ՚ի գաղտնի
որսողէն , քանզի ահա՛ իբրեւ զԱռ-
իւծ գոչէ և մռնչէ կամեւով կը-
լանել զիս :

Արդ տէ՛ր իմ փայլատակեալ
զփայլատակունս քո և կործանեալ
զզօրութի՛ նորա , երկիցէ և խա-
ւարեացի յերեսաց քոց , քանզի
անկա՛ր է և ո՛չ ունի զօրութիւն
կալ առաջի քոյ , և ո՛չ առաջի ե-
րեսաց սիրողաց քոց : Տեսանէ ըզ

զօրութի նշանի խաչի քոյ տէր՝ և
զարհուրի . և ամաչելով ՚ի բաց
հեռանայ յայնցանէ՝ որք կարդան
առ քեզ:

Այժմ տէր՝ կեցո՛ւ և ապրեցո՛ւ
զիս , վասն զի ՚ի քեզ ապաւինե-
ցայ . հան՝ ՚ի նեղութէ զանձն իմ,
զի մի՛ իսպառ կորուսցէ զիս նեն-
գաւորն՝ որ մարտնչի ընդիս ծա-
ծուկ հնարիւք:

Որ խորհրդոց ես տէր , և քրն-
նեւս զսիրտս և զերիկամունս , սրբ
եմ՝ զսիրտ իմ և զխորհուրդս ՚ի
զազիր և ՚ի պիղծ խորհրդոց . զի մի՛
իսպառ կորեայց ՚ի յաւիտենական
կորուստն:

Որ կարօղդ ես ամենայնի , ողոր

մեա՛ ինձ ա՛ծ իմ. տո՛ւր շնորհ ար-
տասուեաց մեղուցեալ հոգւոյս ,
որպէս զի լուացից զբազմուի մե-
ղաց . զի ապրեցայց 'ի ձեռաց ա-
նողորմ հրեշտակաց՝ որ արկանեն
զամբարիշտն 'ի հուր գեհենին .
երանի թէ լայի հանապազ աղա-
չելով զքեզ ա՛ծ , զի մի՛ անարժան
գտայց 'ի ժամուն՝ յորժամ գայ-
ցես . և մի՛ լուայց զահաւոր ըզ-
ձայնն զայն , թէ երթ 'ի բաց մը-
շակդ անիրաւութեան՝ ո՛չ գի-
տեմ ուստի ես :

Ա՛ստուած բարձրեալ միայն
առանց մեղաց , շնորհեա՛ ինձ մե-
ղաւորիս յաւուր յայնմիկ զբա-
զում գթութի՛ քո . զի մի՛ յայտ-

Դեռցիսն ծածուկ ամբարշտութիւ
 իմ առաջի տեսողաց հրեշտակաց
 և հրեշտակապետաց, մարգարէից՝
 առաքելոց և արդարոց սրբոց:
 Այլ ապրեցո՛ղ զիս զամբարշտս
 Հորհօք ողորմութե՛ք քոյ . ընկա՛լ
 զիս ՚ի դրախտն փափկութե՛ք ընդ
 կատարեալ արդարան . ընկա՛լ զա-
 ղօթս մեղուցեալ ծառայիս քոյ
 բարեխօսութե՛ք սրբոցն որք հաճոյ
 եղեն քեզ՝ Յիսուս Քրիստոս տէրդ
 մեր: Եւ քեզ ընդ հօր և սուրբ
 Հոգւոյդ փառք յաւիտեանս յա-
 ւիտենից, ամէն:

Աղօթք վասն որդեճնութեան ամլոց:

Դասուած ամենազօր, որ ա-
րարելի զերկինս և զերկիր. զերկինս
լցուցելի բազմութիւն զօրաց ան-
մարմնոց վասն մեծի փառաց քոց.
և զերկիր զարդարեցելի պէս պէս
բուսովք և անկովք, ունելով իւ-
րաքանչիւր սերմն ըստ ազգի իւր
եանց:

Եւ զամ ընդերս երկրի բեղմ-
նաւորեցելի պէս պէս անհամար և
անպակասելի սերմամբ, տալով
նոցա զօրութի պտղաբերութիւն.
և զզանազան կենդանիս ի գոյ ա-
ծելի, պարգևելով ամենեցուն ըզ-
ճնունդ և զաճումն:

Ստեղծեր և զմարդն ըստ պատկերի և ըստ նմանութե քո, և զարդարեցեր ազգի ազգի շնորհօք հոգւոյն քո սրբոյ, և ճոխացուցեր զնա հոգւոր և մարմնաւոր բարութեամբ, արու և էգ արարեր զնա, և նախնիս օրհնութիւն քով ետուր նմա զօրութիւն աճելոյ և բազմանալոյ:

Եւ քանզի ոչ եկաց ՚ի հրամանս քո զոր պատուիրեցեր նմա, նա երևելի արարածք անկան ընդ պատժովք, վասն որոյ զօրութիւն բնութե նոցա տկարացան, մինչև երբեմն ՚ի բնաւորական ներգործութիս իւրեանց պակասիլ:

Իսկ դու ամենազօր թագաւոր

ւոր, որ զարարածս նամ ունիս ընդ
 քոյով իշխանութիւն, և վարես զա-
 մենեսին քաղցրութիւն կամաց քոց,
 զօրացուցանես զտկարսն, և զա-
 մուլն առնես բազմածին. բղխե-
 ցուցանես զմեղը 'ի վիմէ, և իւղ
 յապառաժէ, և կարօղես 'ի քա-
 յանց յարուցանել որդիս Աբրա-
 համու:

Դու զամուլ արգանդ Սա-
 աայի ըստ անսահման ողորմութե-
 քո պաղաքեր արարեր, և բազ-
 մացուցեր զզաւակ նորա որպէս
 զաստեղս երկնից բազմութիւն:

Դու բացեր զփակեալ ար-
 գանդ. Աննայի մօրն Սամուէլի, և
 եօթնեակ զաւակօք բարգաւա-

Ճեցեր:

Դու զպառաւեալ ամուլն Եղի
սաբէթ որդեծին արարեր, շնոր-
հելով նոց զմարգարէն և զառաք-
եալն զՎարապետն Յովհաննէս:

Դու և Յովակիմայ և Աննայի
ի ծերութե իւրեանց պարգևեցեր
զաւակ օրհնութե զսուրբ կոյսն
Մարիամ նախածին, յորում օրհ-
նեցան նա ազգք երկրի:

Վասն որոյ և մեք նուաստ և
սառապեալ ծառայք քո գիտելով
զանսահման զօրութի քո զմեծ և
զհզօր, և զանճառ մարդասիրութի
քաղցրութե քո, անկանիմք առա-
ջի անօխակալ տէրութեդ քո, և
պաղատիմք և աղաչեմք և հայցեմք

ի քէն բազումորմ, անէր տա-
ռապեալ ծառայի քո և աղախնոյ
քո այսոցիկ պառւղ որովայնի ի
փառաբանութի և ի գովեստ ան-
ուանդ քում սրբոյ:

Այ՛ տէր նձ մեր՝ խոնար-
հեց՛ զունկն քո, և լնէր աղաչա-
նաց ծառայից քոց, և զուարճա-
ց՛ զսոսա ծննդեամբ զաւակաց,
անուցանել զնոսա պաշտօն բարի
երկիւղիւ քո, և առնուլ վարձս
բարեաց ի մարդասիրէդ ըստ ա-
ռատ ողորմութեան քո:

Զի դու ես միայն ամենագոր-
ծադաւոր, և չիք ինչ քեզ ան-
հնարաւոր, և քեզ մատուցանեմք
փառք՝ պատիւ և երկրպագութի

Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ,
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիտենից , ամէն :

Աղօթք վասն դժուարածին յղի կնոջ :

Տէր նա՞մ մեր Յիսուս Քրիստոս՝
մե՞ծ և բարձրեալ , անայլայլելի ,
անսփոփոխելի , և մշանջենաւոր . որ
իջեր 'ի յերկնից և մարմնացար 'ի
սրբոյ կուսէն Մարիամայ հոգ-
ւովն սրբով . և զապականեալն մե-
ղօք զընութի մեր 'ի նախահօրն
յանցանաց՝ օրով նամ կանացի բը-
նութի ընկալաւ զպատուհաս ա-
նիծից՝ ցաւօք և տրտմութիւն ծնա-
նիլ զգաւակ , սրբեցեր աստուա-

ծուծեամբ քով:

Եւ արդ՝ աղաչեմք զքեզ մանր
դասէր թագաւոր՝ ստեղծող և
նորոգող մեր՝ և բժիշկ հիւան-
դուծես մերում, բժշկեան և ա-
ռողջացո՛ (այս անուն) աղախին
քո ՚ի հոգեկան և ՚ի մարմնական
յախաէս յայսմանէ:

Առաքեան զօգնութիւն քո ՚ի
սրբութէ քումմէ, և տո՛ւր սմա
զօրութի ծնանիլ զգաւակ. որպէս
զի զպատուդ որովայնի իւրոյ մաք-
րեալ յամ արատոյ ծննդեամբ
սուրբ աւագանին՝ ընծայեսցէ ե-
կեղեցւոյ քում սրբոյ:

Շնորհեան ծննդականիս այսո-
րիկ հանդարտութ և առանց ինա-

սու հասանիլ ՚ի խնդրութի, և ամ
տանց հաւատացելոց անիլ և բազ
մանալ ՚ի փառս տէրութե քո, և
՚ի լրումն անձայն քո բանիւ, եթէ
անցէք և բազմացարուք:

Այն տէր ան մեր, լուր և
այժմ խնդրումս անարժան ծա
ռայիս՝ և ամենեցուն որ շուրջ կան
աստ, բարեխօսութե անարատ ճիշդի
քո նր անանի, և ամ սրբոց քոց:

Ձի քեզ միաճնի որդւոյդ, և
անակիզքն և համագոյ հօր քո, և
կենդանաբար և ամենասուրբ հոգ
ւոյդ՝ վայելէ փառք պատիւ և
երկրպագութի, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Աղօթք լաան Թաղալի և ալի՝ որ ոչ
մերձենայ ՚ի ծառայս նոյն:

Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ ամենա
զօր ողորմած՝ լէր պարիսպ և աշ-
տարակ հզօր յերեսաց թշնամ-
ւոյն, զի նամ մրրիկ խռովութեցն
կարծեաց երկիւղին՝ նամ դիւական
չարեաց որք ՚ի ճնունդս կանանց
աղացկանի զարհուրեցուցանելով
ալք կոչեցան գիշաանսիւ երե-
մամբ՝ պէս պէս ախտիւք թմրու-
թիւ խելագնացս առնելով, և որ
ինչ հաղբից նոցին իցեն չարահետ
որողայթք՝ հերքեալ հալածեցին
՚ի դիմաց ծնունդիս նոյն, ամեն:

Աղօթք՝ չար նազարի և չար լեզուի,
և ամենայն փորձանաց:

Տէր նա՞ մարդասէր՝ մարդա-
սիրի հօր որդի դու ես պահապան
և օգնական յուսացելոցս՝ ի քեզ,
ողորմութե՛ք քով նայեա՛ն ի ծա-
ռայս և պահեա՛ն անփորձ ի չարէ
և անսայթաք յորոգայթէ երևելի
և աներևոյթ թշնամւոյն, ի չար
աչաց և ի չար լեզուէ և յաւուր
չարէ:

Այլ և բարեխօսութե՛ք սուրբ
զօրավարացն, սրբոյն Սարգսի զօ-
րավարին և որդւոյ նորա Մարտի-
րոսին, և սրբոյն թէոդորոսի և
Գէորգայ զօրավարացն, և Մեր-

կերիոսի զինաւորին, Անդրէի զօ-
րավարին, և չորից զինուորացն՝
Բասոսի՝ Եւսեբի՝ Եւտիգի և
Բասիլիդեայ, և սրբոյն Մինասայ՝
Երմոգինեայ և Գրաբոսի, և սրբոց
Ատոմեանց՝ Ոսկեանց և Սուքիա-
սանց, Խարիթեանց, և նամ սրբոց
բարեխօսութիւն փրկեալ ՚ի սրոյ և
յամ հարուածոց երևելեաց և
աներևութից, և յամ չարեաց պա-
րսպեալ զծառայս քո:

Աղօթք առ երկնային զօրան:

Անեղ անմահ արարչին սպասա-
ւորք անմարմինք՝ վերին զօրացն
դասապետութիւք: Աթոռք. Բե-

րովբէք , և Սերովբէք . Տէրութիւնք ,
 Զօրութիւնք և Իշխանութիւնք . Պե-
 տութիւնք , Հրեշտակապետք , և
 Հրեշտակք . Միքայէլ , և Գաբրի-
 էլ՝ պետք վերնական գորացն դա-
 սուց , որք անլուելի ձայնիւ փա-
 ռաբանութի մատուցանէք ամե-
 նասուրք Երրորդութեն , և երեք
 սրբեան ձայնիւ եղանակէք զերդա-
 ասելով . Ազորմեան դու սանդեր
 մի՛ կորուսաներ , զգործս ձեռաց
 քոց մի՛ անտես առներ . օգնա-
 կան և պահապան լերո՛ւք ծա-
 ռայիս աստուծոյ :

Աղօթք առ դրան սրբոյ եկեղեցւոյ՝
սրբոյն Յովհաննու ոսկեբերանի:

Տաճար նոյն և բնակարան սուրբ
հոգւոյն, ՚ի քէն սուրբ աւագա-
նաւն կոչեցայ յորդէգրութի հօրն
երկնաւորի: Այսօր ՚ի քեզ կա-
մեցաւ պատարագիլ գառն անա-
րատ, և ես գիմեալ եկի առ դուրս
քո. և աղաչեմ զքեզ՝ մաքրեան
զիս վերստին լուացմամբ, և սրբ
եան ՚ի մեղաց, և արան արժանի
մտանել առաջի սրբոյ սեղանոյդ
յերկրպագութիւն. որում վայել
փառք՝ պատիւ, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս, ամէն:

Աղերս առ սուրբ առաքեալն:

Անմահ գառինն հզօրի, որ միշտ
 զենեալ և կենդանի. երկոտասան
 գառանցդ խմբի, ձեզ այս աղերս
 մատուցանի: Սուրբ Պետրոսի և
 Անդրէի. երկուց եղբարց նախա-
 կոչի, Յակոբոսի, Յովհաննիսի ձրկ
 նորս որդիքն Զեբէթի. Փիլիպ-
 օսի, Բարդուղիմէի. Թովմայի և
 Մատթէոսի. Յակոբալփեայ. Թա-
 դէոսի, Շմաւոնի, Մատաթէի.
 երկոտասան առաքելոց, ՚ի Բրիտ-
 առսէ պսակելոց. այս է բաղձանք
 սրտից մերոց, փրկել զմեզ յայ-
 տոց պղծոց:

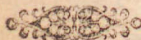
Աղէրս առ սուրբ Ստեփաննոս նախա-
վկայն։

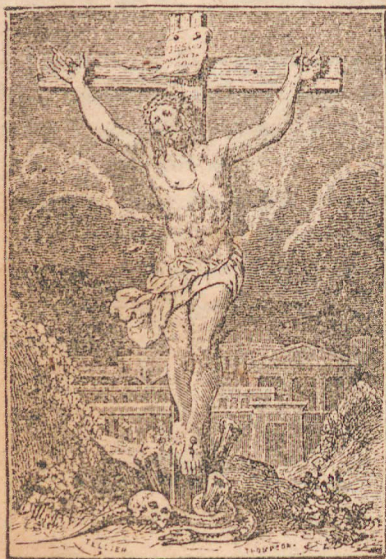
Ի քէն հայցեմք արտասուա-
զին, նախավկայ տեառն արարչին .
սուրբ Ստեփաննոս բացօղ երկին,
տեսօղ զՅիսուս յաջմէ ծնօղին .
լէր բարեխօս տրեամբ քոյին, սալ-
մեզ հանգիստ ՚ի յանկողնին . ար-
թուն լինիլ յառաւօտին, բարե-
բանել զլոյսն անքննին։

Մաղթանք առնիք Նուսաւորիչն մեր:

Լուսաւորիչ հայր պարծանաց,
 ընկալ զքանո զայս մաղթանաց, և
 աղաչեալ զհայրն փառաց, ջնջել
 զդիր մեր յանցանաց:

Այլ և բարեխօսութիւն երեք
 հարիւր և տասն և ութ հայրապե-
 տացն՝ և ուղղափառ եպիսկոպո-
 տաց աղօթիւքն պահեալ աւեր նո՛ւ
 զճառայս բո՛ւ:

Պարծանք հաւատացելոց 'ի Քրիստոս և
դովեւտ սուրբ խաչին որ երևեցաւ
Յերուսաղէմ յաւուր Նիւրդի հայրա-
պետին , 'ի Մայիսի եօթն :

Խաչն Քրիստոնէից յոյս . խաչն
կուրաց առաջնորդ . խաչն մոլո-
րէլոց դարձուցիչ : Խաչն աղքա-
տաց մխիթարութի . խաչն մեծա-
տանց սանձ . խաչն ամբարտաւա-
նից քակաումն : Խաչն ախոյեան
դիւաց . խաչն բանսարկուն յաղ-
թութի . խաչն մանկանց դաստի-
արակ : Խաչն աղքատաց մեծու-
թիւն . խաչն անյուսից յոյս . խաչն

նաւ ալարաց նաւ ապետ: խաչն
 տագնապելոց հանգիստ . խաչն պա
 տերազմողաց պարիսպ . խաչն հայր
 որբոց: խաչն վերակացու . այր
 եաց . խաչն անխրաւաց դատաւոր .
 խաչն արդարոց խորհրդակից: խաչն
 նեղելոց հանգիստ . խաչն տղայոց
 պահապան . խաչն արանց գլուխ:
 խաչն ծերոց կատարումն . խաչն
 խաւարելոց լոյս . խաչն թագա
 ւորաց վայելչութիւն: խաչն զէն
 յաւիտեանական . խաչն բարբարո
 սաց ազատութի . խաչն անխրատից
 իմաստութիւն: խաչն անօրինելոց
 օրէնք . խաչն մարգարէից քարոզ .
 խաչն աւաքելոց պատմութիւն:
 խաչն մարտիրոսաց պարծանք .

Խաչն վանականաց պահապան •
 Խաչն կուսանաց զգաստութիւն •
 Խաչն քահանայից ուրախութի •
 Խաչն եկեղեցւոյ հիմն • Խաչն տի-
 եգեբաց զգուշութի • Խաչն մե-
 հենից աւերիչ • Խաչն բազնեաց
 կործանիչ • Խաչն ճենճեբաց ապա-
 կանիչ • Խաչն հրէից գայթակղու-
 թի • Խաչն ամբարշտաց կորուստ •
 Խաչն տկարաց զօրութի • Խաչն հի-
 ւանդաց բժշկութի • Խաչն բորոտաց
 սրբիչ • Խաչն անդամալուծաց ուղ-
 ղիչ • Խաչն պագշտաց բժշկութի •
 Խաչն քաղցեւոց հաց • Խաչն ծա-
 րաւեւոց աղբիւր • Խաչն մերկաց
 վերարկու • Խաչն անբարբառ բա-
 րեխօս առ տէր վասն նմ հաւա

տացելոց 'ի Քրիստոսէ

Որում վայելէ փառք և եր-
կրպագութիւն, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից, ամէնէ

Անուանք սուրբ նշանացն՝ որք են ըա-
րեխօս վասն մեր:

Բարեխօսութիւն առ ինչ նշանին , և անբարբառ բարեխօ-
սին Գրիստոսի վասն ազգի մարդ-
կան , սրբոյ կենաց խաչաւիայտին
Գրիստոսի: Աւագակի սուրբ նշա-
նին . Վարագայ սուրբ նշանին .
Երեման սուրբ նշանին: Հաղբա-
տայ սուրբ նշանին . Վանկոյ սուրբ
նշանին . Վաղբայ սուրբ նշանին:
Աղինեայ սուրբ նշանին . Սերե-
խոյ սուրբ նշանին . Մարառայ
սուրբ նշանին: Գանձասարայ նք
նշանին . և Գրիստոսի սուրբ Գե-

ղարդի . Գետարգել նք նշանին :
 Ապարանից նք նշանին . Կարմրակ
 սուրբ նշանին . Սքանչեւագործ
 սուրբ նշանին : Տիծուան սուրբ
 նշանին . Ախթամարայ սուրբ նշա-
 նին . Սանահնու սուրբ նշանին :
 Վարոսի սուրբ նշանին . Արարոսի
 սուրբ նշանին . Կոստանդիանոսի
 սուրբ նշանին : Եւ Տապանակի նք
 նշանին . Վրաց Հոռոմոց սուրբ
 նշանին . Կոստանդնուպօլսոյ սուրբ
 նշանին : Հապէշու և Խալսոյ նք
 նշանին . Հացունեաց սուրբ նշա-
 նին՝ որ ՚ի գալստեանն յառաջա-
 գոյն . Գայլակլայ սուրբ նշանին :
 Հնդու սուրբ նշանին . Կապընկայ
 սուրբ նշանին . Պիզենու սուրբ

Նշանին: Հռիփսիմէի սուրբ նշանին, Բողոս սուրբ նշանին, Սարգիս սուրբ նշանին:

Եւ այլ նա սուրբ նշանացն՝ որք ընդհանուր անդերս իցեն, սոցին անբարբառ բարեխօսութեն որորմեան տէր նա ծառայիս քոյ:

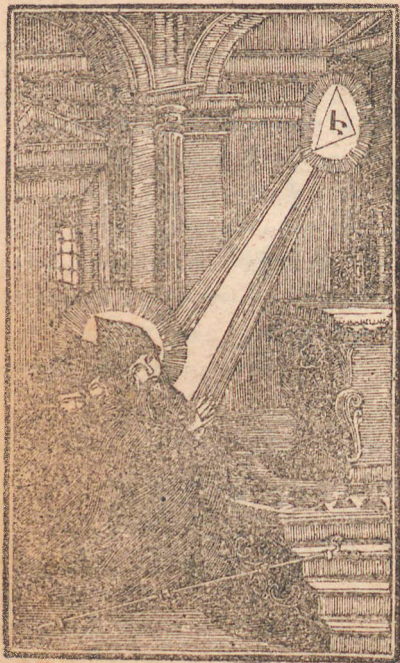

Հրաշագործութիւն Գրիստոսի զոր արար:

Եւ Գրիստոս բժշկեաց ՚ի ժողովրդեանէն բազում հիւանդս. լուսաւորեաց զկոյրս. հալածեաց ՚ի մարդկանէ զդւս. սրբեաց զբոլորոս. գնացոյց զանդամալոյծն՝ որ ՚ի Բեթհեզդայ անկեալ դնիւր երեսուն և ութ տարի, և յարոյց

՚ի մեռելոց զչորեքօրեայ մեռեա-
 ւրն . և այլ անթիւ սքանչելիս և
 հրաշագործութիւնս արար: Նոյն
 ողորմութիւն իւրով հեռի արաս-
 ցէ ՚ի մէնջ , զգլխացաւն , աչաց
 ցաւն , ականջացաւն , ատամնա-
 ցաւն , սրտացաւն , միջաց ցաւն ,
 կշտացաւն , փորացաւն , ծնկացա-
 ւրն . և յամ ցեղ ցաւոց ազա-
 տեսցէ զծառայս , ամէն:

Ի բանից սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ՝
ընդդիմամարտ դիւաց այս նուագ աղօ
թից, և դիւասարսուռ ջերմատագնապ
ախտաւորութեց՝ Աստուծով փարատիչ:

Ե. Մ. րդ՝ այսքանեացս անբա-
ւից հրաշից հանդերձիչ հայր ա-
մենաստեղծ՝ անունդ ահաւոր .
ձայն սարսափելի . կոչումն ընտա-
նի . բան համբուրելի . ազդումն
սքանչելի . հրաման սոսկալի . էութե-
թիւն անքննելի . գոյութի անձա-
ռելի . իսկութի անբաւելի . զօրութի
անզննելի . կամք ամենաբարի .
տէրութի անսահմանելի . մեծութի

անչափե լի • բարձրու թի՛ անբովան-
դակե լի • որքանու թի՛ անկշռե լի •
առաւելու թի՛ անհատանե լի • պատ-
ճառ որդւոյ հայրու թի՛ , այլ ո՛չ
նախադրու թի՛ • քե՛ և ՚ի ձեռն
քոյդ անպարադիր զօրու թեանդ՝
սաստեմ տաղնասլօղ և դիւական
տենդիս ջերմու թե՛ , որ սպրդեալ
մուծաւ ընդ մեղաց՝ զի փախիցե
՚ի մարդոյս , զարհուրեալ ՚ի սխա-
լի և յանբաւելի արեան վտակի՝
գառինդ երկնաւորի • որով սրսը-
կեալ միանգամ ՚ի մշանջե՛նաւորս՝
համայն մաքրեցաք :

Զ. Եւ արդ՝ յայս պատկառելի
խոնարհու թե՛ արարչակերտս խոր-
հրդոյ , ամաչեցէ՛ սատանայ ՚ի

գործս չարեաց իւրոցն հրեշտա-
 կաց . տանջեացի՛ և հալածեացի՛ ,
 հեռացեալ և արտաքս առաքեալ
 'ի շինուածոյ խորանէ քումդ բը-
 նակութեան՝ յարտաքին խաւարն :
 Եւ ջնջեալ մաքրեա՛ զարտասուս
 ողբոցս 'ի դիմաց մերոց , և զհա-
 ռաչումն ձայնիս հեծութեան 'ի
 սրտից մերոց : Եւ յիշատակաւ հար-
 ման հեղուսիցն՝ քսամնափուշ
 տաժանատեսիլ ոգեպահանջից ,
 որով սնդեցաւ միածինդ . քո յաշ-
 տարակ խաչին , ցաւեացի՛ չարին :
 Եւ 'ի կողահերձ սայրասուր սլաքէ
 ուժգին բախմանէ , որով զվէրն
 մեծ ընկալաւ , իսպա՛ռ սաստակեա-
 ցի սկզբնարար մահունչ : Եւ զի

խոնարհեցոյց զգովեալն գլուխ՝
 յաւանդել զոգին 'ի ծոց քո՝ բարձ
 րեալ, ապստամբութիւնն անբարի
 բարուցն Բելիարայ՝ 'ի կոր կոր-
 ծանեացի, ամենայնիւ հերքեալ 'ի
 կորուստ: Եւ զի ղողեալ ծածկե-
 ցաւ անմահն իսկութի՛ն յորովայնի
 երկրի, այսու ամբարձեալն հպար
 տութիւն՝ կարծեալ գոռողին՝ 'ի
 յատակս մահու դժոխոց՝ մթին
 ստուերին՝ յառեալ դիտեսցէ . և
 յիշեսցէ զառաջին հարուածն ան-
 բժշկական, որով մահացաւ դիմա
 մարտութի՛ն թիւնից վիշապին՝ կե-
 նարարն կրիւք ամենազօրին: Վասն
 զի 'ի փառս քո՝ հայր ողորմու-
 թեան, իբր 'ի գովեստ որդւոյ քոյ՝

Հոգւովդ սրբով զայս խոստովա-
 նիմ. քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ
 զօրութեանն ունի զվիւսմէն՝ առ
 մի խորհրդականն խորութե, այլ
 զանսկիզբն բանդ անճնաւոր՝ ընդ
 անժամանակդ հօր փառաւորեմք:
 Եւ քեզ միայնոյ սուրբ Երրոր-
 դութեդ, հաւասարապատիւ տէ-
 րութեդ, համաբուն՝ անբաժին
 ինքնութեդ՝ օրհնաբանութիւն,
 գովութի, զօրեղութի, և անճառ-
 վայելչութիւն մեծութե, բարե-
 վիճակ հարթութե, զուգակշիռ
 հաւասարութեան՝ յաւիտեանս,
 ամէն:

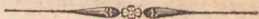
Մաղթանք զօրաւորք՝ արհաւրաց գի-
շերայնոյ , ասացեալ սրբոյն Գրիգորի
Նարեկացւոյ : ԺԲ

Գ . Բնկալ քաղցրութիւն տէր
անձ հզօր՝ զդառնացողիս զաղա-
չանս . մատիր գթութիւն առ սխառ-
կառեալս դիմօք . փարատեան ան-
նապարգէ՛ զամօթական տխրու-
թիւս . բարձ յինէն ողորմած՝ զան-
բերելի ծանրութիւս . անջրպետեան
հնարաւոր՝ զմահացու կրթութիւս .
աւարեան միշտ յաղթող՝ զխաբո-
ղին հաճութիւս . բացադրեան վեր-
նային՝ զմոլելոյն մառախուղ .
կնքեան կեցուցիչ՝ զկորուսչին ըն-
թացմունս . ցրուեան ծածկատես՝
զլմբունողին չար գամունս , խոր-

տակեան անքննին՝ զմարտողին դի-
 մեցմունս։ Տեառնագրեան քո ան-
 ուանքդ զլուսանցոյց երդ յար-
 կիս . պարփակեան քո ձեռամբդ
 զառաատաղ տաճարիս . գծագրեան
 քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենե-
 կիս . կերպացո՛ղ զքո նշանդ ՚ի հետս
 ելից մաղլթողիս . ամրացո՛ղ քո ա-
 ջուլդ զհանգստեանս խշտի . մաք-
 րեացես ՚ի հաղբից զծածկարան ան-
 կողնոյս . պահեացես քո կամօքդ
 զառաապեալ անձն ոգւոյս . ան-
 խարդախ արասցես զքո շնորհ-
 եալ շունչ մարմնոյս . կացուցես
 շրջափակ զպար զօրուդ երկնայ-
 նոյ . կարգեացես ՚ի դիմի ընդդէմ
 դիւացն դատու։ Տո՛ւր հանգիստ

քերկրութե մահահանգոյնս նիրհ
 ման 'ի խորութե գիշերիս, բարե-
 խօսութեամբ հայցուածոց սրբոյ
 նաժարանիդ՝ և ամենայն ընտրելոց:
 Ամփոփեալ պարուրեա՛ զպատու-
 հան տեսութեանց զգայարանացս
 իմաստից անզարհուրելի զետեղ-
 մամբ՝ 'ի ծփական խռովութեց,
 կենցաղական զբաղմանց, անրջա-
 կան երազոց, խօլականաց ցնորից,
 յիշատակաւ քո յուսոյդ անմեղ-
 սելի պաշտպանեալ: Եւ սթափ-
 եալ վերստին 'ի ննջմանէ ծանրու-
 թեան, ամենազգաստ արթնութե՛ք՝
 հոգենորոգ զուարթութեք 'ի քեզ
 տրձանացեալ, զայս ձայն մաղթա-
 նաց՝ բուրմամբ հաւատոց քեզ

ամենօրհնեալ Թագաւոր փառաց
անճառից, փառաբանողաց երկնա
գումար խմբից երգակցեալ՝ յեր-
կինա առաքել: Զի դու փառա-
ւորեալ ես յամ արարածոց յա-
ւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

ԲԱՆ • ԽԱ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ
ՀԵԾՈՐԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ-
ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՅ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՅ

ԽՕՍ-Բ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա • Որդի՛ քո կենդանւոյ օրհ-
նեալ յամեայնի՝ հօրդ ահաւորի
անքննին ծնունդ, որ տկարանայ

առ ՚ի քէն և ոչ ինչ։ Որ ՚ի ծա-
 գել անասուներ նշուից որորմու-
 թեան քոյ փառաց, հալին մեղք.
 հալածին դէք. ջնջին յանցանք.
 խոլին կապանք. խորտակին շող-
 թայք. կենդանածնին մահաց-
 եալք. բժշկին հարուածք. ողջա-
 նան վերք. բառնին ապականու-
 թիւնք. տեղի տան տխրութիւնք.
 նահանջին հեծութիւնք. փախնու-
 խաւարն. մեկնի մէգն, մերժի մա-
 ռախուղն. փարատի մուայն, սպա-
 ռի աղջամուղջն. վերանայ մաւ-
 թնն. գնայ գիշերն. տարագրի
 տագնապն, չքանան չարիքն. հա-
 լածին յուսահատութիւն. և թագա-
 ւորէ ձեռն քո ամենակար՝ քա-

Էլիզ ամենայնի:

Բ. Որ ոչ եկիր կորուսանել
 զմարդկան ոգիս՝ այլ կեցուցա-
 նել, թող ինձ զանթիւ չարիան իմ
 բազում ողորմութիւն: Զի դու
 միայն ես յերկնի անձառ, և յերկ-
 րի անցնեն . ի տարր գոյի, և
 յեզրս ծաղաց աշխարհի . սկիզբն
 ամենայնի, և յամենայնի . իմ լըր-
 մամբ օրհնեալ ի բարձունս . և
 քեզ ընդ հօր և հոգւոյդ սրբոյ
 փառք յաւիտեանս, ամէն:

ԲԱՆ • ՁԴ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ

ԽՕՍԻ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԺՈՅ

Ա • Լ՛ըբայ երկնաւոր • Թաղա-
 շոր բարձրեալ • տէր բոլորից • ա-
 մենից ակնկալուի • ստեղծող տե-
 օականաց • Հաստիչ իմանալեաց •
 պատճառ եղանու թեանց • կազմիչ
 հանդերձելոց • սուրիչ լուսոյ • ա-
 ռիթ առաւօտու • պատրաստիչ
 վաղորդայնի • երևեցուցիչ երեկո-
 թի • տարրիչ խաւարի • արուեստա-
 ւոր բարեհնար • իմաստուէ գոր-
 ծոնեայ • քաւարան օրհնեալ • հա-
 լիչ մեղանաց • հալածիչ ցաւոց •
 քակիչ դառնութեց • պահպանա-
 րան հանգստեան • հնարք նիրհ-

ման . յարմարիչ քնոյ . պարգեւիչ
 ննջման . շնչոյ յարակարգութիւն .
 զգայութեւ տեղութի . ցրիչ ցնո-
 րից . յեղանակիչ անրջոց . փոխար-
 կութի զարհուրմանց . այլայլութի
 տխրութեց . խափանիչ խիթմանց .
 ընդարձակիչ կարծեաց . համադ-
 րութի ծփմանց . ահագնութիւն
 խարդախմանց . հարուածիչ դիւ-
 ւաց . փախուցիչ ակտից . ընկղմիչ
 գայթակղութեանց :

Բ . Պաշտպանեան երկնաստեղծ
 ձեռամբդ . զօրացո՛ր բարձրացեալ
 քո աջովդ . ամփոփեա՛ն ամենա-
 կալդ թեօք . ծածկեա՛ն նիւթեան
 ինամօքդ . ամրացո՛ր վերակացութի
 վերնայնոցդ . շուրջանակի պարսպ-

եան՝ դու մարտակօչդ անմահից . ՚ի
 յամենուստ պարիակեան՝ կցոր
 դու թեամբ հրեշտակացդ . վանեան
 զընդդիմամարտն իմ՝ զինուորուք
 զուարթնոցդ . սլատուպարեան զա-
 տանեալս՝ նծածնիդ մաղթանօք .
 զքանակս անդրանկացդ՝ բարե-
 կարգեան ինձ պահապանս Բաց ընդ
 աչացս դիմաց՝ և զմտացս իմ տե-
 ասնե լիս . զգնատ արա ընդ ոգւո-
 ջըս՝ և զճանրաբեռն կրիցս դան-
 դաղութի . վերացն տէր ՚ի զգայ-
 ութեցս՝ զմածեալս յիմարութի .
 բարձ միայն բարեգործ՝ զպատր-
 ուակիս թանձրութի . ընդ սկզբան
 թերմանս լուսոյ՝ զողորմութի քո
 ծաղեան . ընդ ելից արեւուն՝ արդա

լուծն արեգակնդ ՚ի յանձնու թի
 սրախ մացէ . ճառագայթ քո փա
 ռացդ . ՚ի յիմաստիցս խորհրդանոց
 ջահեսցի . խաչիդ անառնագրութի
 ընդ շունչս և ընդ մարմինս հա
 մատիրա տարածեսցի : Յանձն առ
 նեմ քեզ յաւուրս՝ զքո յարմար
 եալ տաղաւարս սրահպանաւ ոգ
 ւոյս՝ որ ՚ի սմին : Ձի դու ես նա
 անքննին , առ ամենեւին բաւա
 կան , և յամենայնում բովանդակ :
 օրհնեալ յաւիտեանս , ամէն :

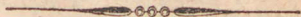
ԲԱՆ . ՁԹ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ

ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԺՈՅ

Ա . Լստուած և տէր . կեանք
 և արարիչ . ողորմած . գթած . լոյս .
 երկայնամիտ . անոխակալ . մարդա-
 տէր . ամենագութ . պարգևա-
 տու . փրկիչ . օրհնեալ . գովեալ .
 քարեքանեալ : Դարան ամբուէ .
 պատսպարան վստահուէ . առանց
 նենգութեան քարի . առանց խաւարի
 ճառագայթ . քաւիչ մեղաց . ողջա-
 ցուցիչ վիրաց . անհասանելաց
 հնարք . անմատչելաց հպաւոր .
 անյուսութեան ելք . անուն քո խոս-
 տովանեալն նայ որդի . և հօր քո
 ընդ քեզ հղօրի և ահաւորի , և

Հոգւոյդ ամենակալի և ընդ քեզ
երկրպագելոյ՝ փառք և պաշտօն
գոհաբանութեան , յաւիտեանս ,
ամէն :

ԲԱՆ . Ղ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ

ԽՕՍԻ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԺՈՅ

Ա . Բարեբանեալ նա երկնա
ւոր , միայն արարիչ , տէր ամենա
կալ . մեծութիւնն ահեղ . գթութի
օրհնաբանելի . ողորմութի խոս
տովանելի . բարերարութի երկր
պագելի . խնամակալութի պաշտե
լի . մարդասիրութի տօնելի . պահ
պանութի խնկելի , բարձրեալ ան

քննին . մերձաւոր կամարար . ա-
 պաւէն անկասկածելի . մխիթար
 սրտից . փարատիչ վշտաց . ապա-
 քինիչ ցաւոց . սարառումն վհա-
 տութեց . բարձումն պարտեաց .
 փոխարկիչ կարեաց . կարդաւորիչ
 կրից . յարմարիչ բանից . սանձար-
 կաւ լեզուի . շրջադրութի շնչոյ .
 կացուցիչ հագագի . ամփոփիչ խոր
 հրդոց . կրթարան կամաց . արձա-
 նացուցիչ յուզմանց . հանդար-
 տութի մրրկաց . խաղաղութի ծփա-
 նաց , որ ունիա զթեւոց ամէնրնթաց
 իշխանականիս , և խմատուք նը-
 ւածեալ առ քեզ դարձուցանեաւ :

Բ . Գոհաբանեալ միշտ երախ-
 տաւոր , որ հեղութք անհպարտու-

Թեան երկայնամտեալ հանդիս
 տենչանօք անձառ հրաշիւք՝ յան-
 ձինս սրբոց։ Թագաւոր էլից հա-
 մայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ
 գթած. սկզբնահայր և նախաշա-
 ւիղ սիրոյն ընթացից. ճանապարհ
 կենաց, որ առաջնորդես քաղցրու
 թեամբ՝ դիմելոյս ՚ի լոյսդ վերին։
 Չեռնկալու մեծ վստահութե,
 որ ո՛չ թողացուցանես գայթաղ-
 դելոյս ՚ի վայր կործանել. յուսոյ
 կերպարան, ճշմարիտ առ հաւատ-
 չելիւ աղաչողաց մատանց յայտնի
 երևեալ. ապաւինութի հանգստ-
 եան, որ ո՛չ երբէք մատնես վտան
 գի դատապարտութե։ Ազատուի
 շնորհաձիր, որ տաս լիապէս առանց

փոխադրու թեան փրկանաց . առա-
 տու թի աննախանձելի , որ քոյին
 փառաւորութիւն՝ զանարգ նիւթ
 հողոյս ճոխացուցանես : Պայծա-
 ռութիւնն անատուեր , որ ճառա-
 գայթիւք ահեղ բարձրուէ պա-
 րածածկեալ զթշուառս՝ կրկին
 բարգաւաճ առնես : Բաւիչ մե-
 ղանաց բազմաց , որ զհերքեալս ՚ի
 փրկութեան առաջնոյն պայծառութիւն
 նորոգեալ՝ վերասին վայելչացու-
 ցանես : Հնարաւոր դիւրահաս առ-
 ամ անբաւ գերամբարձութի յա-
 ւէտ յառաջեալ . եւք վստահուէ
 առ խոստացելոցն վայելս . երանու-
 թի անձկալի , յոր զկենդանութի
 շնչոյս լքանելն է անորժելի , զի

զքեզ՝ զաից կենդանի: Ամբ ան-
 փոխադրելի՝ առ'ի քաւուի գերոյս
 զօրացեալ ամենագովելի. անսխա-
 լելի դեղ կենաց, որ և մեռելոց՝
 բնաւին եղծելոց առնես զսքան-
 չելիս: Ամենաստեղծ աներկբայե-
 լի, որ զհօւրք կիզեալն, և զհող-
 մով հոսեալն, և զժանեօք գաղա-
 նաց ծախեալն, 'ի բթբեւ ական-
 նովին հիւթականութիւն անպակաս
 յարուցանես: Անհաւասար հա-
 մարձակութիւն, յորում անծօրէն
 պանծանօք պարծելն է իրաւացի:

Գ. Հայեաց տէր յերկնից զը-
 ւարթ քաղցրութիւն՝ յամենակոր-
 ծան վտանգ նեղելոյս, և արա-
 նողորր հանգստական դիւրաւոր:

'ի բազմատաղնապս հեծու թե՛նէ:
 Եւ զյարուցեալ գումարս սա-
 տակչացն, եթէ տպառագէնք այ-
 տական դժնեայ հնարաւորութե-
 քունն մարտակցաց պատկանեալ
 զինուք, եթէ մեղաց սգեղ՝ և քո
 ասելի կերպարանք, եթէ ցաւոց
 և ախալց վատնիչ և կորստական
 նշմարանք մերթեւցեն հանցեն
 հատցեն խափանեցեն և հալա-
 ծեցեն՝ հեռի սահմանաւ խաղառ-
 տարադրեալ անդարձ որոշմամբ
 վերադին կորստեանն, և կառուս-
 ցեն կացուցեն նպատակ կենաց
 և ամուր մահարձան՝ զնշան խա-
 ջիդ՝ տպաւինելոյս 'ի քեզ՝ փըր-
 կու թիւն: Եւ յայտմ անպարտ և

անապատիւ և անվանե լի արու և ստից
 ահաւ որիդ մեծութեան , լուծցին
 որոգայթքն գաղանաճածուկ սա-
 տանայականք . կապտեցին մեքե-
 նայքն . վասնեցին գայթակղու-
 թիքն . խայտառակեցին հաղբիցն
 դրութիք . յայտնեցին երևոյթք
 որսոյն . գացին նենգողին ծու-
 ղակք . վերացին վարմին վերար-
 կուք . տոչորեցին որոմանցն
 բոյսք . նզովեցին բռնաւորին չա-
 րաբանութիք . կտրեցի լար խա-
 բէութե ՚ի մահ որսողին . պար-
 սեցին պատրողին բանսարկուիք .
 պակասեցին զէնք զըպարտողին .
 անկցին սուսե ըք մահաբերին . սու-
 զեցին սաղրողին պատրաստու-

Թիք . արձակեսցին տոռուէք տաղ-
 նաստողին : Այլեյլասցին սուտ կեր-
 պարանք կեղծաւորին . սատակես-
 ցին խրոխտականացն խիտ յար-
 ձակմուէք . ցրուեսցին կցորդու-
 Թիւնք կերչացն . բաժանեսցին
 աղինք աւազակացն . քայքայեսցին
 բոյլք բարբարոսացն . քանդեսցին
 սմրոցք ապստամբողացն . արգել-
 ցին ամպրոտք յանդգնելոցն . փա-
 բասեսցին փորձողին անձրւք .
 հալեսցի և ցամաքեսցի եղեամն
 աղանդաւորին : Խորտակեսցի եղ-
 ջիւք գոռողին . մանրեսցին ամ-
 բառնալիք դրօշիցն կերպարանաց .
 փշրեսցին ամբարհաւածու Թիւնք
 հայարապետացն , նահանջեսցին

դիմեցմունք ճակատելոցն . քակ-
 տեսցին միաբանութիւնք զօրացն
 Բելիարայ, թէ անմարմինք և եթէ
 մարմնաւորք, փախիցեն ընդ նոյն
 ճանապարհ 'ի մի շաւղաց հետոց՝
 յեօթն տարակոյս, 'ի դուքն ինձ
 փորեալ ինքեանք ընկճեսցին:
 Յեղանակեսցին ձմերունք ձանձ-
 րացուցին. հատցի կապն կցորդու-
 թեան՝ մշտաջան աւազակին. նոր
 կասցի մտացս կայից՝ համբոյր շո-
 ղոքորթին, ընդ միջեալ մեկնես-
 ցին՝ նետաձգութիւնք նեղին.
 կացցէ 'ի տասանման՝ նաւ խար-
 դախողին. խլեսցին յարմատոց ան-
 ախ՝ ատամունք խածանողին:

Դ. Վասն փայտիդ օրհնութե

կենաց , յորում պրկեցար նա զ
 անլմբունելի . յիշատակաւ բեւ-
 ոացի , որով ՚ի գործի մահուն մա-
 ծուցար՝ արարիչի երկնի և երկ-
 ըի . արեամբի տէրունականաւ ,
 որով զիշապն մեծ կարթիւ ած-
 եալ որսացար . լեղւոյն դառնու-
 թք , զոր արբեալ՝ զդեղատուռի
 կորուսչին արտաքս հեղեր . պատ-
 մաբանութեամբ ըղձական ճառ-
 եւք կրիցն սարսափելեաց , որով
 զլրբութի հակառակողին ըմբե-
 րանել ամաչեցուցեր . անուամբի
 անհասականաւ ամենայնիւ ան-
 թարգմանելոյ , յորմէ գողան և
 դատապարտին սոսկացեալ սաստիկ
 սարսափմամբ՝ բնութիւնք նամ

Երևութից և աներևութից, եղի-
 ցին այս ամ պարգեք շնորհաց՝
 խոստովանելոյս ՚ի պաշտպանուի,
 ՚ի բժշկութիւն և ՚ի քաւութիւն:
 Եւ մահաբեր դառնաթոյն օձին,
 և որ ՚ի նմա ազդեաց տիեզերա-
 դաւ չարութիւնն, ՚ի սատակո՛ւմն
 եղիցի նորին. նոյն ինքն ՚ի կորուստ
 և յանբժշկական հարուած տան-
 ջանացն՝ սովաւ մատնեացի, կա-
 պեացի և ըմբռնեացի: Եղիցի ողոր-
 մութիւն ստեղծողիդ ընդ իս, և
 շունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ անբա-
 ժանօրէն կապաւ միացեալ ՚ի մի:
 Ե. Եւ որ ոք ընթերցցի զայս
 աղերս ձայնի՝ մաղթանաց գոչման՝
 աղօթից հայցման, ծերոյ և ար-

զայոյ , կուսի և երկուսսարդի , և
 եթէ յաղախնաց ոք պաղատեսցի
 անձսիրաբար , հաւատարապէս ա-
 նաչառութիւն կալցին՝ ի քէն մասն
 երանութե՝ պարտուց ազատուի ,
 հաստեալ վերատին յանարատութի
 նորոգ մաքրութեան , նկարեալ
 դարձեալ զքոյդ կերպարան ան-
 փոփոխելի : Ահա տիրապէս՝ հընա-
 բաւոր զօրեղ անպատում անհաս
 անխմանալի , տեսցենս առտանօր ի
 հառաչանս կողկողանաց այսր հե-
 ծութեան , որ ի բոլորից շրթանց
 ընծայեալ քեզ մասուցանի , վասն
 հօր քոյ երկնաւորի և բարերարի ,
 և հոգւոյդ սրբոյ փառակցի և
 կենդանատուի , անձաճնիդ բարե-

խօսու թիւ , և խնդրուածովք ամ
սրբոց : Ջի դու ստեղծեր զամ .
և ՚ի քէն եղեն ամենայնք . և դու
տիրես ամենայնի . և քեզ փառք
յամենեցունց՝ միդ յիսկու թե՛նէ
անժամանակ երրորդու թեանդ ,
զուգակցապէս փառաւորեալ յան
բաւս , և յաւիտենից յաւիտ
եանս , ամէն :

ԲԱՆ . ՂԴ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ

ԽՕՍԲ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա . Լստուած յաւիտենական .
բարեբար և ամենակալ . ստեղծիչ
լուսոյ և յօրինիչ գիշերոյ . կեանք

Դիմահու և լոյս Դի խաւարի . յոյս
 ակն ունողաց և երկայնմատութիւն
 տարակուսելոց : Որ ամենարուեստ
 իմաստութիւն քո դարձուցանես յայդ
 զստութեա մահու , աննուաճ ծա-
 դումն և անմոլտ արեգակն ,
 քանզի ոչ զօրէ ծածկել զիսուս
 տերութե քո խաւար գիշերոյ .
 որում կրկնի ծունր երկրպագուն
 ամ եղելոց՝ երկնաւորաց և երկ-
 րաւորաց և սանդարամետականաց :
 Որ լսես զհեծութիւն կապելոց ,
 և հայիս յաղօթս խոնարհաց , և ըն-
 դունիս զխնդրուածս նոցա , աստ-
 ուն՝ իմ . և թագաւոր իմ , կեանք
 իմ և ապաւէն իմ , յոյս իմ և
 վստահութիւն իմ , Յիսոս Գրիստոս

ԹՈՒՆՆԱՅԻՆԻ , սՈՒՐԲԻ ՀԱՆԳՈՒՅ
 ԵՎԼ 'Ի ՀՈԳԻՍ ՍՐԲՈՅ ՄԻՍԻԹԱՐՈՒԹԻ
 ՎԶՍԱՅ , և քաւարան մեղուցելոց ,
 որ գիտես զձմ յառաջ քան զլի-
 նել նոցա : Առաքեալ զպահպա-
 նողական զօրութիւն աջոյ քո , և
 փրկեալ զիս յերկիւղէ գիշերի և
 'ի դիւէ չարէ . որպէս զի զյիշա-
 տակ սոսկալի և սուրբ քո ան-
 ուանդ՝ միշտ համբուրեալ շըր-
 Թամբք հոգւոյ ըղձութե շնչոյ ,
 կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ
 որ կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ :
 Բ . Եւ 'ի դրոշմէ խաչի քոյոյ
 նշանիդ , զոր ԹՈՒՆՆԱՅԻՆ արեամբ քո
 ներկեալ նորոգեցեր , և 'ի նոյն
 շնորհ որդէգրութե զմեզ մկրտե-

ցեր, և ՚ի փառս պատկերի քո նը-
 կարեալ յօրինեցեր, այսու պար-
 գեօք անականօք՝ ամաչեսցէ սա-
 տանայ. քակտեսցին մեքենայքն,
 բարձցին որոգայթքն. պարտե-
 ցին մարտուցեալքն. պակասեսցին
 զէնքն սայրասուրբ. մերժեսցի
 մէզն. փարատեսցի խաւարն.
 մեկնեսցի մառախուղն: Բազուկ
 քո հովանասցի, և աջ քո կնքե-
 ցէ. վասն զի գթած ես և ողոր-
 մած, և անուն քո կոչեցեալ է ՚ի
 վերայ ծառայից քոց: Եւ քեզ
 ընդ հօր՝ հոգւովդ սրբով՝ փառք
 և իշխանութիւն յաւիտեանս յա-
 ւիտենից, ամէն:

ԲԱՆՆԻ ԴԵ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՅ

ԽՕՍԻ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԺՈՅ

Ա. Լ՛րեգակն արդար, ճառա-
 գայթ օրհնեալ, լուսոյ կերպա-
 րան, փափաք անձկութե, բարձ-
 րեալ անքննին, զօրեղ անպա-
 տում, բարւոյ բերկրութի, յու-
 սոյ տեսութիւն, գովեալ երկնա-
 ւոր, թագաւոր փառաց, Քս ա-
 րարիչ, խոստովանեալ կեանք: Եւ
 արդ՝ զթերութի վերպանաց բազ-
 մասխալ ձայնի եղկելոյս՝ ամենա-
 զօրդ բանիւ լցեալ մատուցեա
 յաղերս հաճութեան հօր քում
 բարձրելոյ: Որ վասն իմ ՚ի փորձ
 եկիր անիծից, կերպարանեալ զիմ

նմանութիւն ամենեւին կենաց օրհ-
 նութիւն , վերնաց և ներքնաց բա-
 րեխնամօղ տեսուչ համայնից: Ձի
 թէ յանձն առեր մեռանիլ վասն
 իմ՝ նաճ և տէրդ բոլորեցուն ,
 ռիչափ հաճեցիա առաւել և
 այժմ վտանգաւորս կրից կարեկ-
 ցիւ , ընդ իմ պարտաւորիս միշտ
 աղօթելով ազգակցաւ մարմնոյդ
 առելոյ ՚ի մէնջ՝ առ համապա-
 տիւդ . քո հայր:

Բ. Եւ վասն արեանդ պատուա-
 կանի միշտ մատուցելոյ ՚ի հաճութի-
 կամաց առաքչիդ՝ բարձցին վտան-
 դը մեղուցեալ դատապարտե-
 լոյս . թողցին պարտիքն , ապաքի-
 նեցին ամօթն , մոռացին պատ-

կառանքն . բարեգործեսցին դա-
տակնիքն . ստատկեսցին որդունքն .
վերասցի լալն . հանդարտեսցէ
կրճումն ատամանցն . սպառեսցին
ողբքն . հատցին արտասուքն . մեր-
ժեսցի սուգն . հալածեսցի խաւա-
րըն . վատնեսցի հուրն սաստկուե .
հերբեսցին տանջանարանքն բազ-
մօրինակք :

Գ . Եկեսցեն գթութիւն կամո-
ղիդ և պարգևողիդ կենաց ամե-
նից . ծագեսցի լոյսդ . արագեսցէ
փրկութիդ . հասցէ օգնութիդ .
ժամանեսցէ այցելութիդ . կան-
խեսցէ ցօղդ ողորմութե , յառա-
ջեսցէ արբուսցէ զանդաստանս
պատքեալ՝ անկեալ ոսկերացո թլը :

ու առ ու թի՛ն փիհն մահու . ծաղ-
 կեցուսցէ՛ պտղաբերեսցէ՛ բաժա-
 կըդ երկնաւոր արեան կենարա-
 ըիդ՝ զերկիրս խնամեալ աւուրն
 լուսոյ , որ անծախսապէս միշտ պա-
 տարագի յիշատակ կենաց փրկուե-
 հոգւոց ննջեցելոց : Չի ամենայնիւ
 մահացեալ հոգիա մարմնովս մե-
 ղաց՝ շնորհօք քո՝ գլխած , ՚ի քեզ
 զօրացեալ քե՛ն նորոգեցայց , զառ-
 եալ ՚ի մեղաց անմահ կենդանութիւն
 ՚ի յարունն արդարոց , հօր քում
 օրհնեցեալ : Ընդ որում քեզ
 փառք , և հոգւոյդ սրբոյ բարե-
 բանութի՛ն վայելչական գոհութիւն ,
 այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
 շիտեմից , ամէն :

Գոհաբանութիւն առ երկինս :

Գոհանամք զքէն զՎ ամենա-
սուրբ Երրորդութիւն Հայր և Որդի
և Հոգի սուրբ, որ ասացեր ա-
րասցուք մարդ ըստ պատկերի մե-
րում, և առեր հող յերկրէ, և
փշմամբ օրհնեալ շնչոյ քո՝ գոյա-
ցուցեր զմարդն Ադամ. վասն որոյ
օրհնեմք զմեծութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր, որ ըզ-
մարդն Ադամ զարդարեցեր և օթ-
նարփեան շնորհօք, և երկօտասան
փառօք. վնջ օրհնեմք զշնորհս քո :

Գոհանամք զքէն տէր, որ ի
Դաւիթն Եղեմ եղեր զԱդամ

անճառելի խնդու թիւ , և հիասթաշ
ցնծու թեամբ . վասն որոյ օրհնեմք
զարարչութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ յետ
պատրելոյն Ադամայ՝ յարգեալոս
անուն օձէն , և արտաքսելոյն 'ի
Գրախտէն՝ որով 'ի դժոխս գրա-
ւեցաւ , աղատեցեր . վասն որոյ
օրհնեմք զփրկութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ ա-
ռաքեցեր զանդրանիկն քո՝ զմիա-
ծին բանն , որ վասն մերոյ փրկուե-
լաւեցաւ , թաղեցաւ , յարեաւ ,
համբարձաւ . վասն որոյ օրհնեմք
զմեծ մարդասիրութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ զՍր-
մարմին և զսուրբ արիւն 'նորա՝

պարգևեցեր մեզ կերակուր հոգ-
ւոյ , և կենդանացուցիւ . վասն որոյ
օրհնեմք զպարգևս քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ ըզ-
մկրտուի ուսուցեր 'ի Յորդանանէ
և կոչեցեր 'ի խաւարէ 'ի լոյս , և
ետուր զորդէգրութիւնն վերին .
վասն որոյ օրհնեմք զշնորհաբաշ-
խութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ
եօթն խորհուրդ եկեղեցւոյ կազ-
մեցաւ 'ի քոյինդ շնորհէ , և խոս-
տովանութեամբ թողութի շնոր-
հեցեր . վասն որոյ օրհնեմք զա-
ռատապարգև զթութիւնն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ
անձրև և ցօղ տաս երկրի , և բու-

տանի հաց և հանդերձ , և ամենայն
մենզեաց կերակուր . վասն որոյ
օրհնեմք զբազմաբաշխ ողորմու-
թիւնն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ տաս
յաջողութիւն վաստակոց մերոց ,
և զշնորհս արուեստաւորաց . վասն
որոյ օրհնեմք զբազմարուեստ տու-
չութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ միշտ
քաղցրութեամբ նայիս յարարա-
ծրս քո , և օր լատ օրէ շնորհես
զբազմազեղ ողորմութիւն քո .
վասն որոյ օրհնեմք զանչափ գը-
թութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ մե-
ղաւորաց և զղջացելոց թողութի-

շնորհես, ներես, և ոչ եղծանես.
 վասն որոյ օրհնեմք զանյիշաչա-
 րութիւն քո:

Գոհանամք զքէն տէր, որ զե-
 ղանակա տարւոյն, ամառն և ձը-
 մեռն, աշունն և գարունն՝ արա-
 րեր ըստ բնութե մերում. վասն
 որոյ օրհնեմք զարարչագործու-
 թիւն քո:

Գոհանամք զքէն տէր, որ
 յայսմ ամի ևս ապրեցուցեր ըղ-
 մեզ անվրդով, անահ, և անկառ-
 կած. վասն որոյ օրհնեմք զտէ-
 րութիւն քո:

Գոհանամք զքէն տէր, որ
 զմեզ ՚ի մահտարածամէ, և յա-
 մենայն պատահարաց պահեցեր.

վասն որոյ օրհնեմք զպահպանու-
թիւն քո:

Գոհանամք զքէն տէր, որ 'ի
հրկիզութենէ, 'ի հեղեղէ, 'ի շար-
ժէ, 'ի կայծակէ, 'ի խորշակէ, և 'ի
սասակմանէ ապրեցուցեր. վասն
որոյ օրհնեմք զապաւինութի քո:

Գոհանամք զքէն տէր, որ օրհ-
նեցեր 'ի լեառն Ձիթենեաց ըզ-
կաթողիկոսունս, զպատրիարգու-
նրս, և զեպիսկոպոսունս, որ ճրագ
և լոյս եղեն աշխարհի. վասն որոյ
օրհնեմք զշնորհաբաշխութի քո:

Գոհանամք զքէն տէր, որ քա-
հանայութի ընձեռեցեր Ադամ-
եանս բնութեան՝ որ հրեշտակաց
էր կարգ, յաղագս թողութեան

յանցանաց մերոց . վասն որոյ օրհնեմք զփրկութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ ըզսարկաւագունս , զախագօզս , և զջահընկալս սահմանեցեր . վասն որոյ օրհնեմք զլուսաւորութի քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ ըզբանաւոր հօտ զժողովուրդս քո՝ ընկալեալ ունիա ՚ի ծոց քո , և որպէս զտապանն Նոյեան ազատես ՚ի հեղձմանէ մեղաց . վասն որոյ օրհնեմք զզարմանահրաշ զլութութիւն քո :

Գոհանամք զքէն տէր , որ զմեղուցեալ ժողովուրդն՝ ոչ պատժես ՚ի տան քում բաւարանի , այլ զղարձումն նկատես . վասն

որոյ օրհնեմք զերկայնամատութիւն
քո:

Եւ վասն մեծի և բարձու ու
ղորմութե քո՝ խոնարհեցո՛ւ ակեր
զունկն քո ՚ի ժամուս յայսմիկ և
սո՛ւր մեզ յերկնից ՚ի սրբու-
թենէդ՝ շնորհ, ձիր, ողորմութիւ,
քաղցրութիւն, կարողութիւն,
մեղաց թողութիւ, առաստութիւ,
փարթամութիւն, աշխարհիս խա-
ղաղութիւն, խնդութիւն, լուսա-
ւորութիւն: Հաւատ, Յոյս,
Սէր. մաքրութիւն, առաքինու-
թիւն, բարեաց լիութիւն. հան-
դարատութիւն, անդորրութիւն,
զգօնութիւն. հաշտութիւն, և
օրհնեալ արքայութիւն:

Եւ քեզ ընդ որդւոյ . և ընդ
սուրբ հոգւոյդ վայելէ փառք և
սլատիւ յաւիտեանս , ամէն :

Աղօթք սրբոյն Ներսէսի Լամբրոնացւոյ
 ւոյ առ խաչելեալն Քրիստոս:

Եւ քեզ ակնարկեմ աղբիւր
 քոյ կենդանւոյ, և աղաղակեմ
 թէ ընդէր է ինձ սրբութեան
 ծարաւել, երբ դու ես իմ սրբ-
 ութի . կամ ընդէր փափագեմ
 մաքրութե, մինչ դու ես իմ մաք-
 րութիւն: Այսուհետեւ ուսեալ
 եթէ դու ես իմաստութի մեզ
 քոյ առեալ արդարութիւն և
 սրբութի, քեզ փափագեմ, քեզ
 առփամ . տո՛ւր իմ ծարաւեալ
 ոգւոյս զքեզ զովացումն՝ աղբիւր

ջրոյ կենդանւոյ խաղացելոյ 'ի
կեանսդ յաւիտենից:

Ճարաւիմ ըմպել 'ի կրկին վը-
տակաց կողնդ, որով և սրբեալ
սիրով քո զմայլիմ: Քաղցնում
ուտել զմարմինդ, որով կենդա-
նացեալ անմահ ես լինիմ: Փա-
փագեմ ողջագուրել զխոցուած
ձեռացդ, որով հասեալ առ քեզ
պսակիմ: Տռփամ ակնարկել ըզջ-
դէմսդ, որոյ ապտակաւն 'ի վերաց
իմոց բժշկիմ: Վաղվաղակի լուր
ինձ տէր՝ զի նուաղեաց յինէն
հոգի իմ:

Նուաղեցաւ հոգի իմ 'ի քո
անձառդ սիրոյ, սուշորեցայ յառ-
քեզ սուփանացդ՝ ո՛վ վասն իմ

խաչեալ: Թալկացայ, յորժամ աս-
քեզ ակնարկեմ՝ ո՛վ վասն իմ
ապտակեալ: Եւ աղաղակեմ՝ ցոյց
ինձ զդէմս քո, զի ձայն քո քաղցր
է, և դէմք քո գեղեցիկ. երբ
եկից երևեցայց քեզ:

Արդ լո՛ւր ինձ, և արբեցո՛ զիս
վաղվաղակի քո գիտութիւն և սի-
րով, զի և յինէն՝ որ հաւատամ
ի քեզ, բղխեսցեն աղբիւք ջրոց
հենդ անու թեան:

